

Datum 11 september 2025
Onderwerp Besluit op uw Woo verzoek
Behandeld door
Ons kenmerk Z25-3582 / D25-29373
Uw kenmerk -
Bijlagen 1 (documenten set)

Geachte

Op 30 mei 2025 heeft u een verzoek op grond van de Wet open overheid (hierna: Woo) ingediend. Dit verzoek heeft u ingediend namens uw hondenuitlaatservice 'De Rakkers'. Uw verzoek richt zich op verleende overeenkomsten of toestemmingen aan hondenuitlaatservices en beleidsregels die worden gehanteerd bij het verlenen of weigeren van een overeenkomst in het gebied Spijk.

Met deze brief besluit ik op uw Woo-verzoek. Hieronder leest u mijn besluit en hoe ik hiertoe ben gekomen. Ook geef ik u informatie over wat u kunt doen als u het niet eens bent met dit besluit.

Besluit

Ik heb besloten tegemoet te komen aan uw verzoek en acht documenten (deels) openbaar te maken. In de bijlage bij dit besluit treft u de documenten en een overzicht hiervan aan. Ik heb voor de duidelijkheid de bijlagen genummerd. De paginanummers op het overzicht komen overeen met de nummers op de documenten.

Ik heb in de bijgevoegde stukken een deel van de informatie onleesbaar gemaakt. Voor de motivering verwijs ik u naar het kopje 'Wat niet openbaar is gemaakt'. Per onleesbaar gemaakt onderdeel is met een code aangegeven op basis waarvan de informatie niet openbaar wordt gemaakt. In de bijgevoegde legenda met grondslagen ziet u terug op basis van welk wetsartikel informatie onleesbaar is gemaakt.

Ik heb van een derde-belanghebbende een zienswijze ontvangen en beoordeeld. Ik verwacht dat er geen bezwaar op dit besluit zal volgen, aangezien er geen beroep kan worden gedaan op een van de uitzonderingsgronden. Om die reden stuur ik de documenten direct bij dit besluit mee. De andere derde-belanghebbenden hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Inhoud van uw Woo-verzoek

In uw verzoek vraagt u om documenten openbaar te maken die zien op *'verleende overeenkomsten of toestemmingen aan hondenuitlaatservices in de periode 2015 – heden, inclusief namen, data van afgifte,*

locatiebeperkingen of afspraken en de beleidsregels of beoordelingscriteria die zijn gehanteerd bij het verlenen of weigeren van dergelijke toestemmingen'.

Later heeft u uw verzoek gespecificeerd naar het gebied Spijkvijver te Biddinghuizen.

Het moment waarop u uw verzoek heeft gedaan, heeft gevolgen voor naar welke documenten is gezocht. Een Woo-verzoek kan nooit gaan over documenten die na het opsturen van uw verzoek zijn geschreven.¹ Dit houdt in dat documenten die later zijn gemaakt dan de datum van uw verzoek, 30 mei 2025, niet zijn meegenomen bij de behandeling van uw Woo-verzoek.

Wat aan dit besluit vooraf is gegaan

Hieronder geef ik in het kort aan wat er is gebeurd, nadat u uw Woo-verzoek heeft ingediend.

Op 13 juni 2025 heb ik de ontvangst van uw verzoek per brief bevestigd. Hierin heb ik tevens gevraagd om uw verzoek te specificeren en heb ik aangegeven dat de termijn omwille van deze specificering werd opgeschort.

Op 16 juni 2025 heb ik de termijn om een beslissing op uw Woo-verzoek te nemen, op grond van art. 4.4 lid 2 van de Woo, per brief met twee weken uitgesteld. De reden hiervoor is dat er meer tijd nodig was om uw verzoek te kunnen behandelen. In dezelfde brief heb ik u laten weten dat de eerdere opschorting geen effect heeft op de duur van de beslistermijn.

Op 15 juli 2025 heb ik derde-belanghebbenden om hun zienswijze gevraagd, volgens art. 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Ik heb u hiervan op de hoogte gesteld en u laten weten dat de termijn niet verder liep, totdat de zienswijzen kenbaar waren gemaakt. Een derde-belanghebbende heeft een zienswijze over de openbaarmaking ingediend. Deze heb ik in mijn beoordeling meegenomen. Het is echter aan mij om te beslissen of bepaalde informatie openbaar wordt of niet. Wat deze zienswijze voor dit besluit heeft betekend, leest u onder 'wat niet openbaar is gemaakt'.

Resultaten onderzoek

Ik heb onderzocht of Staatsbosbeheer de documenten in bezit heeft waarop uw informatieverzoek betrekking heeft. Hiervoor is contact gezocht met de betrokken collega's en heb ik het (digitaal) archief geraadpleegd.

Ik heb acht documenten gevonden die onder de reikwijdte van uw Woo-verzoek vallen. Twee van de acht documenten maak ik geheel openbaar. De andere documenten maak ik deels openbaar.

Beleidsregels

Ik heb drie documenten gevonden, waarin beleidsregels ten aanzien van onder andere hondenuitlaatservices zijn geformuleerd. Hoewel deze documenten gedateerd zijn, heeft de betrokken medewerker aangegeven wat de belangrijkste uitgangspunten zijn die hedendaags nog worden gebruikt voor het toelaten van hondenuitlaatservices. Dit betreffen de volgende uitgangspunten:

- *Locatiekeuze*
- *Opleidingseis*
- *Effect op natuur/ recreatie*
- *Gebruik van paden*
- *Aantallen & frequentie*
- *Vergoeding*
- *Registratieplicht*

¹ ECLI:NL:RVS:2015:623.

Daarnaast heeft de betrokken medewerker aangegeven dat, naast bovengenoemde uitgangspunten, enkel hondenuitlaatservices uit de directe omgeving worden toegelaten.

Conceptdocument

In een van de documenten is aangegeven dat het een concept betreft. Van de betrokken medewerker heb ik begrepen dat er geen definitieve versie van het document is gevonden en dat deze ook niet is opgesteld. Het document geldt daarom als advies voor boswachters.

Wat niet openbaar is gemaakt

Het uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie zoveel mogelijk openbaar wordt gemaakt als daar om wordt verzocht. Hierop zijn enkele uitzonderingen die bepalen wanneer het openbaar worden van informatie kan worden geweigerd. De voor dit besluit relevante weigeringsgronden komen hierna aan bod.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, art. 5.1, lid 2 sub e, Woo

De documenten die vallen onder uw verzoek bevatten persoonsgegevens. Deze persoonsgegevens worden op grond van art. 5.1, tweede lid, aanhef en sub e, Woo niet openbaar gemaakt als het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. In de documenten staan persoonsgegevens zoals (voor- en achter)namen, e-mailadressen van personen (zowel binnen als buiten Staatsbosbeheer), functietitels en telefoonnummers. Van openbaarmaking hiervan wordt, in lijn met vaste rechtspraak, meestal afgezien.² Ook in dit geval ben ik van mening dat het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

Eén van de derde-belanghebbende heeft gevraagd om het opgenomen adres en het KVK-nummer onleesbaar te maken. Dit komt neer op een beroep op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Ik neem de ingediende zienswijze echter niet over en besluit die gegevens wel openbaar te maken. Het adres waar de zienswijze op ziet, betreft een adres dat ook openbaar en voor iedereen te raadplegen is bij de Kamer van Koophandel via www.kvk.nl. In die zin levert het openbaar worden daarvan bij dit besluit geen nieuwe informatie op voor eenieder.

Goed functioneren van de Staat, art. 5.1, lid 2 sub i, Woo

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik besluiten geen informatie openbaar te maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. In de gevonden e-mailwisseling staat een intern e-mailadres. Bij openbaarmaking van dit intern e-mailadres valt niet uit te sluiten dat derden hiervan gebruik zullen gaan maken. Hiervoor is het interne e-mailadres niet bedoeld. De potentiële hinder die de gebruikers van dit e-mailadres kunnen ondervinden, weegt zwaarder dan het belang van openbaarheid. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Documenten ouder dan vijf jaar, art. 5.3 Woo

Als ik bepaalde informatie weiger openbaar te maken, moet ik goed motiveren waarom ik dat doe. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar en dat geldt nog meer als de informatie ouder is dan vijf jaar. Desalniettemin kan ik besluiten om, ook na verloop van vijf jaar, een uitzonderingsgrond toe te passen. Afhankelijk van de uitzonderingsgrond kunnen hiervoor goede redenen zijn. Het weigeren van informatie moet dan extra gemotiveerd worden. Wanneer dit aan de orde is, zal ik daar hieronder verder op ingaan.

Een aantal van de documenten waar het om gaat, is ouder dan vijf jaar. In dit geval gaat het om onleesbaar gemaakte persoonsgegevens. Het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer blijft ook na vijf jaar nog bestaan. Deze personen kunnen namelijk nog steeds in hun persoonlijke levenssfeer worden

² ECLI:NL:RVS:2018:321.

geschaad. Ik ben van mening dat ondanks de leeftijd van de documenten het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

Buiten reikwijdte verzoek

Informatie die niet onder de reikwijdte van uw verzoek valt, maar wel in de documenten is opgenomen, maak ik niet openbaar.³ Deze onleesbaar gemaakte delen gaan over andere gebieden dan het gebied Spijk en/of vallen qua datum niet onder de reikwijdte van uw verzoek. Deze passages zijn onleesbaar gemaakt.

In drie documenten die zien op (beleid)regels is slechts een klein deel van de inhoud gericht op hondenuitlaatservices. Hoewel het merendeel van de inhoud van de documenten buiten reikwijdte valt, is ervoor gekozen om het volledige document openbaar te maken. Dit om de leesbaarheid van de documenten te waarborgen.

Eén van de documenten bevat informatie die niet enkel ziet op hondenuitlaatservices, maar ook op services voor training en/of begeleiding van honden. In datzelfde document zijn tevens namen van hondenuitlaatservices genoemd die in een ander gebied actief zijn. Deze informatie is onleesbaar gemaakt, omdat uw verzoek alleen ziet op hondenuitlaatservices het gebied Spijk. Bovengenoemde informatie valt dus buiten de reikwijdte van uw verzoek en maak ik om die reden niet openbaar.

Rechtsmiddelen

Indien u het met dit besluit niet eens bent, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. Ook een andere belanghebbende kan tegen dit besluit bezwaar maken. Het bezwaarschrift kan worden gestuurd aan de Directeur Staatsbosbeheer, Postbus 2, 3800 AA Amersfoort. U kan uw bezwaarschrift ook per e-mail versturen naar info@staatsbosbeheer.nl. U wordt verzocht een afschrift van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Een bezwaarschrift moet zijn ondertekend en bevat tenminste:

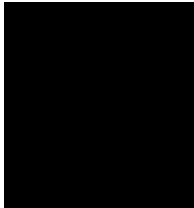
- uw naam en adres;
- een datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift. Dat betekent dat uw bezwaar niet inhoudelijk wordt behandeld.

Als u nog vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met of Woo@staatsbosbeheer.nl.

Met vriendelijke groet,

de directeur Staatsbosbeheer, namens deze,

ing. N.W. de Snoo
directeur Terreinbeheer & Ontwikkeling (wnd)

³ ECLI:NL:RVS:2018:1356.

Gescand 360°

Staatsbosbeheer BE Dronten- Lelystad

ref: 211341

Adres: Groenewoudseweg 7,
3896 LS Zeewolde

vknr: 154507

7 AUG 2018

Telefoon: 0 [redacted]

Ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 30263544

1. [redacted] bij Staatsbosbeheer in de provincie Flevoland, kantoorhoudende te Zeewolde, in die hoedanigheid handelende namens Staatsbosbeheer, op grond van het besluit van de directeur van Staatsbosbeheer d.d. 18 december 2007, gepubliceerd in de Staatscourant 23 januari 2008, nr. 16

hierna te noemen Staatsbosbeheer
verleent, behoudens rechten van derden, hierbij aan:

2. Naam organisatie : The A-Team
KvK: 68757840
BTW: NL129712243B01
IBAN: NL48INGB0007727825

Contactpersoon/ en [redacted]
Adres : De Dagmaat 64
Postcode en woonplaats : 8252 JC Dronten
Telefoon : 06 [redacted]

Hierna te noemen: gebruiker

Toestemming tot gebruik maken van:

Terrein / veldnaam: Spijk- Bremerberg

Activiteit: Hondenuitlaatservice

Datum / tijd activiteit: 15 augustus 2017 t/m 15 februari 2018

VOORWAARDEN GEBRUIKSOVEREENKOMST

Omvang/duur/totstandkoming overeenkomst

1. De overeenkomst geldt alleen voor het aan de voorzijde genoemde terrein van Staatsbosbeheer, zoals nader aangegeven door bijgevoegde kaart.
2. De overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van 6 manden, met stilzwijgende verlenging van telkens 6 manden. Beide partijen zijn gerechtigd de overeenkomst schriftelijk op te zeggen bij aangetekend schrijven tegen het einde van het contract met inachtneming van 1 maand.
3. De overeenkomst is pas geldig indien een getekend exemplaar van deze overeenkomst in bezit is van de beheereenheid.

Gebruik/toegang terrein

4. Per terreinbezoek mogen maximaal 6 honden worden meegenomen, maandags vanaf +/- 09:30 tot 11:30 uur dinsdags vanaf 12:30 tot en met 14:30 uur en donderdags van 9:30 tot 11:30 uur.
5. De gebruiker is verantwoordelijk voor de onder hem gestelde honden en dient te allen tijde te voorkomen dat overlast ontstaat voor mede (terrein)gebruikers.
6. De honden moeten onder appèl blijven, mogen niet struinen door de bosvakken en mogen de in het wild levende fauna niet actief verstoren.
7. Gebruiker dient aantoonbaar in het bezit te zijn van een diploma van de Martin Gaus Academie betreffende de opleiding tot erkend hondenuitlaatservice. Bij het aangaan van deze overeenkomst verschaft gebruiker een afschrift van bewijs van lidmaatschap aan Staatsbosbeheer.
8. De gebruiker dient op eerste verzoek en terstond deze overeenkomst aan daartoe bevoegde personen te tonen.
9. De gebruiker dient zich te houden aan de geldende regels van het gebied zoals die op de toegangsborden bij elk gebied zijn aangegeven, met uitzondering voor datgene waarvoor in deze overeenkomst uitdrukkelijk toestemming wordt verleend.

Aansprakelijkheid/schade

10. Activiteiten geschieden geheel voor eigen risico. Staatsbosbeheer kan derhalve nimmer aansprakelijk worden gesteld/gehouden voor enigerlei schade voortvloeiende uit deze overeenkomst, behoudens grove schuld of opzet aan de zijde van Staatsbosbeheer.
11. Alle schade, in welke vorm dan ook, voortvloeiende uit het gebruik van deze overeenkomst zal op de gebruiker worden verhaald. De gebruiker vrijwaart Staatsbosbeheer tegen alle aanspraken van derden, door welke oorzaak ook ontstaan, die voortvloeien uit deze overeenkomst.

Toerekenbare tekortkoming/tussentijdse beëindiging

12. 1. Gebruiker is bij niet nakoming van de op hem rustende verplichtingen gehouden datgene wat in strijd is met die verplichting op eerste aanwijzing niet te doen, dan wel daardoor veroorzaakte schade te vergoeden c.q. te herstellen.

12.2. Staatsbosbeheer is gerechtigd, na schriftelijke ingebrekestelling van twee weken, de overeenkomst tussentijds te beëindigen, indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden zoals in deze overeenkomst bepaald of wanneer de activiteiten niet overeenkomen met die waarvoor deze overeenkomst is verleend. Staatsbosbeheer is geen (schade-) vergoeding of teruggave van reeds betaalde (jaar)vergoeding verschuldigd bij het beëindigen van de overeenkomst op grond van dit artikel.

Betaling

13. Betaling van het totaalbedrag dient te geschieden binnen twee weken na factuurdatum bij aanvang van de overeenkomst en binnen twee weken na factuurdatum bij aanvang van een nieuwe periode van de verlengde overeenkomst.

Aanpassing voorwaarden

14. Staatsbosbeheer is gerechtigd de voorwaarden tussentijds aan te passen. Gebruiker heeft dan het recht, zo hij niet kan instemmen met de wijzigingen, de overeenkomst tussentijds te beëindigen met inachtneming van 1 maand opzegtermijn.

Met de ondertekening van deze overeenkomst verklaart de wederpartij zich akkoord met de gestelde voorwaarden die gebruiker als aangehecht aan deze overeenkomst heeft ontvangen.

Kosten van de overeenkomst: € 200,00 inclusief administratie kosten en exclusief btw.

Aldus in tweevoud opgemaakt en getekend te Zeewolde d.d.

Staatsbosbeheer,

gebruiker,

Naam:

Naam:

functie

Handteke

Handtek

Kaart locatie:

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Staatsbosbeheer BE Dronten- Lelystad

Adres: Groenewoudseweg 7,
3896 LS Zeewolde

Telefoon: 03 [redacted] J

Ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 30263544

1. [redacted] J bij Staatsbosbeheer in de provincie Flevoland, kantoorhoudende te Zeewolde, in die hoedanigheid handelende namens Staatsbosbeheer, op grond van het besluit van de directeur van Staatsbosbeheer d.d. 18 december 2007, gepubliceerd in de Staatscourant 23 januari 2008, nr. 16

hierna te noemen Staatsbosbeheer
verleent, behoudens rechten van derden, hierbij aan:

2. Naam organisatie : Hondenuitlaatservice Dogs Daily
KvK: 61237140
Contactpersoon/ en : [redacted] J
Adres : Dr. H. J. Olthuisstraat 11
Postcode en woonplaats : 8081 TX, Elburg
Telefoon : 06 - [redacted] J

Hierna te noemen: gebruiker

Toestemming tot gebruik maken van:

Terrein/ veldnaam: Spijk- Bremerberg

Activiteit: Hondenuitlaatservice

Datum/ tijd activiteit: 1 januari 2017 t/m 1 januari 2018

VOORWAARDEN GEBRUIKSOVEREENKOMST

Omvang/duur/totstandkoming overeenkomst

1. De overeenkomst geldt alleen voor het aan de voorzijde genoemde terrein van Staatsbosbeheer, zoals nader aangegeven door bijgevoegde kaart.
2. De overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van 1 jaar, met stilzwijgende verlenging van telkens 1 jaar. Beide partijen zijn gerechtigd de overeenkomst schriftelijk op te zeggen bij aangetekend schrijven tegen het einde van het contractjaar met inachtneming van 1 maand.
3. De overeenkomst is pas geldig indien een getekend exemplaar van deze overeenkomst in bezit is van de beheereenheid.

Gebruik/toegang terrein

4. Per terreinbezoek mogen maximaal zeven honden worden meegenomen, vanaf maandag tot en met vrijdag van; 11.00 uur tot 12.30 uur en van 13.30 tot 15.00 uur.
5. De gebruiker is verantwoordelijk voor de onder hem gestelde honden en dient te allen tijde te voorkomen dat overlast ontstaat voor mede (terrein)gebruikers.
6. De honden moeten onder appèl blijven, mogen niet struinen door de bosvakken en mogen de in het wild levende fauna niet actief verstoren.
7. Gebruiker dient aantoonbaar in het bezit te zijn van een diploma van de Martin Gaus Academie betreffende de opleiding tot erkend hondenuitlaatservice. Bij het aangaan van deze overeenkomst verschaft gebruiker een afschrift van bewijs van lidmaatschap aan Staatsbosbeheer.
8. De gebruiker dient op eerste verzoek en terstond deze overeenkomst aan daartoe bevoegde personen te tonen.
9. De gebruiker dient zich te houden aan de geldende regels van het gebied zoals die op de toegangsborden bij elk gebied zijn aangegeven, met uitzondering voor datgene waarvoor in deze overeenkomst uitdrukkelijk toestemming wordt verleend.

Aansprakelijkheid/schade

10. Activiteiten geschieden geheel voor eigen risico. Staatsbosbeheer kan derhalve nimmer aansprakelijk worden gesteld/gehouden voor enigerlei schade voortvloeiende uit deze overeenkomst, behoudens grove schuld of opzet aan de zijde van Staatsbosbeheer.
11. Alle schade, in welke vorm dan ook, voortvloeiende uit het gebruik van deze overeenkomst zal op de gebruiker worden verhaald. De gebruiker vrijwaart Staatsbosbeheer tegen alle aanspraken van derden, door welke oorzaak ook ontstaan, die voortvloeien uit deze overeenkomst.

Toerekenbare tekortkoming/ tussentijdse beëindiging

12. 1. Gebruiker is bij niet nakoming van de op hem rustende verplichtingen gehouden datgene wat in strijd is met die verplichting op eerste aanwijzing niet te doen, dan wel daardoor veroorzaakte schade te vergoeden c.q. te herstellen.
12. 2. Staatsbosbeheer is gerechtigd, na schriftelijke ingebrekestelling van twee weken, de overeenkomst tussentijds te beëindigen, indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden zoals in deze overeenkomst bepaald of wanneer de activiteiten niet overeenkomen met die waarvoor

deze overeenkomst is verleend. Staatsbosbeheer is geen (schade-) vergoeding of teruggave van reeds betaalde (jaar)vergoeding verschuldigd bij het beëindigen van de overeenkomst op grond van dit artikel.

Betaling

13. Betaling van het totaalbedrag dient jaarlijks te geschieden binnen twee weken na factuurdatum bij aanvang van de overeenkomst en binnen twee weken na factuurdatum bij aanvang van een nieuwe periode van de verlengde overeenkomst.

Aanpassing voorwaarden

14. Staatsbosbeheer is gerechtigd de voorwaarden tussentijds aan te passen. Gebruiker heeft dan het recht, zo hij niet kan instemmen met de wijzigingen, de overeenkomst tussentijds te beëindigen met inachtneming van 1 maand opzegtermijn.

Met de ondertekening van deze overeenkomst verklaart de wederpartij zich akkoord met de gestelde voorwaarden die gebruiker als aangehecht aan deze overeenkomst heeft ontvangen.

Kosten van de overeenkomst: € 1386.00 inclusief administratie kosten en exclusief btw.

Aldus in tweevoud opgemaakt en getekend te Zeewolde d.d. 14 november 2016

Staatsbosbeheer,

gebruiker,

Naam: [REDACTED] J

Naam: [REDACTED] J

Functie: [REDACTED] J

Handtekening:

Handtekening:

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Staatsbosbeheer**Postadres:** Postbus 2, 3800 AA Amersfoort**Telefoon:** 03 [redacted]**Planeenheid:** Randmeerbossen**Object:** Spijk-Bremerberg**Relatie:** UBW223542**Overeenkomst:** OVK168564**Zaak:** Z23-3285**Versienummer:** G02.06.on.19.1**Overeenkomst hondenuitlaatservice****De ondergetekenden:**

1. Staatsbosbeheer, gevestigd en kantoorhoudend op het adres Smallepad 5 te (3811 MG) Amersfoort, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer [redacted] Noordoost-Flevoland, hierna te noemen: 'Staatsbosbeheer',

en

2. Hondenuitlaatservice Dronten, gevestigd aan Rozemarijn 25 8252CM te Dronten, tel. 06- [redacted] ingeschreven bij KVK 88893375, vertegenwoordigd door [redacted] eigenares, hierna te noemen: 'gebruiker'.

Staatsbosbeheer en gebruiker hierna gezamenlijk aan te duiden als 'partijen'.

Partijen komen het navolgende overeen:

Staatsbosbeheer verleent aan de gebruiker toestemming tot de bedrijfsmatige activiteit van een hondenuitlaatservice in het Spijk zoals op de aangehechte kaart is aangegeven, met maximaal acht (8) honden.

De overeenkomst is geldig op maandag t/m vrijdag. Op zaterdag en zondag ontplooit de uitlaatservice geen activiteiten in het gebied.

De overeenkomst is geldig voor maximaal twee bezoeken aan het losloopgebied per dag. Eén bezoek in de ochtend tussen 10:30 uur en 12:30 uur en één bezoek in de middag tussen 13:30 uur en 15:30 uur,

hierna te noemen 'het gebruik'.

Artikel 1. Looptijd overeenkomst

1. **Looptijd:** Deze overeenkomst heeft een looptijd van één (1) jaar. De overeenkomst loopt van 1 mei 2023 tot 1 mei 2024.
2. **Verlenging:**
Als de onder lid 1 aangegeven looptijd is verstreken, zal de looptijd telkens stilzwijgend worden verlengd met één jaar, tenzij één van de partijen uiterlijk één maand voor het einde van deze looptijd met een aangetekende brief aan de wederpartij laat weten dat geen verlenging zal plaatsvinden.
3. Verlenging vindt maximaal vijf maal plaats, zodat de totale looptijd niet langer zal zijn dan zes jaar.

Artikel 2. Prijs, bijkomende kosten en lasten, herziening en betaling

1. **Prijs:** De prijs bedraagt € 1.250,00 (exclusief btw laag tarief) per jaar.
2. **Administratiekosten:** De eenmalige administratiekosten bedragen € 75,- (exclusief btw laag tarief).
3. **Betaling:** Staatsbosbeheer stuurt voor de betaling van de prijs en andere op basis van deze overeenkomst verschuldigde bedragen een factuur. Betaling van de verschuldigde bedragen dient te geschieden binnen de op factuur gestelde termijn.

Artikel 3. Overige bepalingen

Op deze overeenkomsten zijn de algemene voorwaarden gebruiksovereenkomst hondenuitlaatservice alsmede de gedragscode verantwoord gebruik natuur- en recreatiegebieden door hondenuitlaatservices van toepassing. Met ondertekening van deze overeenkomst verklaart de gebruiker zich akkoord met bijgevoegde algemene voorwaarden, de gedragscode en hondenuitlaatservice-gebied of -gebieden op de bijgevoegde kaart, welke documenten onlosmakelijk onderdeel uitmaken van deze overeenkomst. Deze overeenkomst is pas geldig indien een door beide partijen rechtsgeldig getekend exemplaar van deze overeenkomst in bezit is van Staatsbosbeheer. De gebruiker dient deze overeenkomst te allen tijde bij zich te dragen en indien gevraagd aan daartoe bevoegde personen te tonen.

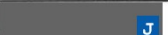
Aldus overeengekomen en opgemaakt in tweevoud te:

 Zeewolde

3-5-2023

 (datum)

 J

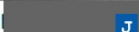
Handtekening: J

 Dronten

26-04-2023

 (datum)

 J

Handtekening: Ilse J

Bijlagen:

- Algemene Voorwaarden
- Gedragscode
- Kaart hondenuitlaatservicegebied

Algemene voorwaarden Staatsbosbeheer Hondenuitlaatservice

Geldend voor:

- Overeenkomst hondenuitlaatservice

Versienummer: G02.06.av.21.1

Artikel 1. Omvang/duur/totstandkoming overeenkomst

De overeenkomst geldt alleen voor het aan de in de overeenkomst genoemde terrein van Staatsbosbeheer, zoals nader aangegeven door bijgevoegde kaart en voor de duur als in de overeenkomst is vermeld.

Artikel 2. Gebruik/toegang terrein

1. Het terrein mag door gebruiker uitsluitend worden gebruikt voor het bedrijfsmatig uitlaten van honden. Andere commerciële activiteiten door gebruiker zijn niet toegestaan.
2. Gebruiker dient zich te houden aan bijgevoegde gedragscode voor hondenuitlaatservices.
3. Gebruiker is verantwoordelijk voor de door hem meegebrachte honden en dient te allen tijde te voorkomen dat overlast ontstaat voor mede (terrein) gebruikers.
4. Gebruiker zorgt ervoor dat er geen honden achter de fauna in het terrein aan gaan en dat de honden geen schade veroorzaken aan of verstoring veroorzaken van flora en fauna.
5. De door gebruiker meegenomen honden moeten te allen tijde onder appèl staan.
6. Gebruiker zal tijdens het gebruik van het terrein herkenbaar zijn door het zichtbaar dragen van bedrijfskleding met zichtbare bedrijfsnaam en hij dient zich te allen tijde te kunnen legitimeren.
7. Gebruiker dient zich te houden aan de geldende regels van het gebied, zoals die op de toegangsborden bij het gebied zijn aangegeven, tenzij daar in deze overeenkomst uitdrukkelijk van wordt afgeweken.
8. Gebruiker zal met het gebruik samenhangend afval (m.u.v. uitwerpselen) verwijderen en afvoeren. Uitwerpselen dienen niet op paden, parkeerplaatsen en overige voor publiek toegankelijke locaties achter te blijven.
9. Met inachtneming van het bepaalde onder art 2 lid 8, dient gebruiker het terrein en de eventueel gebruikte voorzieningen na ieder gebruik achter te laten in de toestand waarin het zich bevond bij aanvang van het gebruik.
10. Gebruiker dient zelf zorg te dragen voor eventuele benodigde publiekrechtelijk vergunningen.
11. Staatsbosbeheer is bevoegd gebruiker te allen tijde aanwijzingen te geven over het gebruik van het terrein. Gebruiker dient deze aanwijzingen op te volgen.

Artikel 3. Prijsherziening CPI

Indien de overeenkomst een looptijd heeft van langer dan één jaar dan geldt het volgende:

1. De prijs zal telkens na verloop van één jaar worden aangepast op basis van de consumentenprijsindex (CPI) reeks alle

huishoudens, welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt vastgesteld.

2. De indexering van de prijs geschiedt volgens de navolgende rekenformule, waarbij de indexcijfers worden afgerond op drie decimalen: $A = (B : C) \times D$.
3. In deze formule is:
 - A: de nieuwe prijs;
 - B: de CPI behorende bij de maand van de datum precies drie maanden voor de aanpassingsdatum;
 - C: de CPI behorende bij de maand van de datum precies drie maanden voor de datum van de laatste daadwerkelijke aanpassing;
 - D: de geldende prijs.
4. Mocht het CBS op enig moment wijzigingen doorvoeren met betrekking tot (de berekening van) het CPI reeks alle huishoudens, dan zullen in overleg met het CBS een index en/of een rekenformule worden gehanteerd die de in het eerste lid aangegeven systematiek zo dicht mogelijk benadert. Indien het CBS de bekendmaking van genoemd prijsindexcijfer staakt of de basis van de berekening daarvan wijzigt, zal een zoveel mogelijk vergelijkbaar indexcijfer worden gehanteerd. Bij verschil van mening hieromtrent kan door de meest gereede partij aan de directeur van het CBS een uitspraak worden gevraagd die voor partijen bindend is. De eventueel hieraan verbonden kosten worden door partijen elk voor de helft gedragen.
5. De prijs wordt niet aangepast indien toepassing van de in het eerste of tweede lid bedoelde rekenformule zou leiden tot een lagere prijs dan de laatst geldende respectievelijk laatst herziene prijs.
6. De geïndexeerde prijs geldt ook wanneer van de indexering aan gebruiker geen (schriftelijke) mededeling wordt gedaan.

Artikel 4. Aansprakelijkheid/schade

1. Activiteiten geschieden geheel voor eigen risico. Staatsbosbeheer zal door gebruiker derhalve nimmer aansprakelijk worden gesteld/gehouden voor enigerlei schade voortvloeiende uit deze overeenkomst, behoudens grove schuld of opzet aan de zijde van Staatsbosbeheer.
2. Alle schade, in welke vorm dan ook, voortvloeiende uit het gebruik van deze overeenkomst zal op de gebruiker worden verhaald. De gebruiker vrijwaart Staatsbosbeheer tegen alle aanspraken van derden, wegens schade, hoe ook genaamd en door welke oorzaak ook ontstaan, voor zover die schade door of vanwege gebruiker is ontstaan.

Artikel 5. Gedoogplicht

1. Gebruiker dient te gedogen dat, in verband met mogelijke werkzaamheden of andere activiteiten respectievelijk weersomstandigheden zulks naar het oordeel van Staatsbosbeheer het gebruik tijdelijk wordt respectievelijk kan worden bemoeilijkt of onmogelijk gemaakt, zonder dat gebruiker aanspraak kan maken op enigerlei vergoeding of vermindering van de jaarlijkse prijs.
2. Wanneer het gebruik – naar de mening van Staatsbosbeheer – onmogelijk is, zal gebruiker indien mogelijk worden verwezen naar een alternatief terreindeel binnen hetzelfde gebied van Staatsbosbeheer. Het gestelde in het vorige lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6. Toerekenbare tekortkoming/tussentijdse beëindiging

1. Gebruiker is bij niet nakoming van de op hem rustende verplichtingen gehouden datgene wat in strijd is met die verplichting op eerste aanwijzing te niet te doen, dan wel daardoor veroorzaakte schade te vergoeden c.q. te herstellen.
2. Staatsbosbeheer is gerechtigd, na schriftelijke ingebrekestelling van twee weken, de overeenkomst tussentijds te beëindigen, indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden zoals in deze overeenkomst bepaald of wanneer de activiteiten niet overeenkomen met die waarvoor deze overeenkomst is verleend. Staatsbosbeheer is geen (schade)vergoeding of teruggave van reeds betaalde prijs verschuldigd bij het beëindigen van de overeenkomst op grond van dit artikel.

Artikel 7. Toezicht en handhaving

1. Gebruiker dient op verzoek deze overeenkomst aan daartoe bevoegde personen te tonen.
2. Staatsbosbeheer spant zich in dat er op wordt toegezien dat er alleen hondenuitlaatservices in het betreffende terreindeel worden toegelaten die in het bezit zijn van een overeenkomst met Staatsbosbeheer.
3. Staatsbosbeheer is niet verantwoordelijk en/of aansprakelijk indien gebruik van een andere hondenuitlaatservice zonder overeenkomst in betreffende terreindeel plaatsvindt. Mocht dit plaatsvinden, dan zal Staatsbosbeheer contact opnemen met de betreffende hondenuitlaatservice. Staatsbosbeheer heeft een inspanningsverplichting om hier toezicht op te houden.

Artikel 8. Overdracht

1. De rechten op grond van deze overeenkomst zijn (rechts)persoonsgebonden en kunnen niet aan derden worden overdragen.
2. Gebruiker is niet bevoegd het in gebruik gegeven cluster aan een ander in gebruik af te staan of aan een ander te verhuren of anderszins in gebruik te geven.

Artikel 9. Wijziging

1. Staatsbosbeheer is gerechtigd de voorwaarden behorende bij de overeenkomst tussentijds aan te passen. Gebruiker heeft dan het recht om niet in te stemmen met de wijziging en de overeenkomst tussentijds te beëindigen met in achtname van een opzegtermijn van één maand.

2. Bij tussentijdse beëindiging van de overeenkomst vanwege aanpassing van de voorwaarden door de terreinbeheerder vindt teruggave van de reeds betaalde gebruiksvergoeding plaats naar rato van het verloop van het kalenderjaar.

Artikel 10. Toepasselijk recht en bevoegde rechter

1. Op deze overeenkomst is het Nederlands recht van toepassing.
2. Geschillen tussen partijen zullen worden beslecht door de daartoe bevoegde rechter.
3. Partijen zullen alvorens een beroep te doen op de rechter zich tot het uiterste inspannen om een geschil in onderling overleg te beslechten.

Gedragscode Hondenuitlaatservice

Geldend voor:

- Overeenkomst hondenuitlaatservice

Versienummer: G02.06.ad.21.1

Verantwoord gebruik natuur- en recreatiegebieden door hondenuitlaatservices

Definities:

Uitlaatgebied: Een door terreineigenaar aangewezen gebied waarin een aantal geselecteerde hondenuitlaatservices hun bedrijfsactiviteiten uitvoeren.

Doelgroep:

Deze gedragscode is van toepassing op alle hondenuitlaatservices (hierna HUS), welke, via een overeenkomst, toestemming hebben tot het uitoefenen van hun bedrijfsactiviteiten in aangewezen natuur- en recreatieterreinen (zoals vermeld op de kaart). Het betreft hier professionele bedrijven, welke tenminste geregistreerd zijn bij de Kamer van Koophandel, in het bezit zijn van een btw-nummer, en zich als bedrijf zichtbaar profileren. Het bedrijf zorgt voor het verkrijgen van een Dierbaar-keurmerk van de brancheorganisatie Dibevo.

Doelstelling:

Deze gedragscode is bedoeld om het toegewezen gebruik van HUS in natuur- en recreatieterreinen op een verantwoorde wijze te laten verlopen en daarmee geen belemmering te vormen voor de activiteiten van de betrokken terreineigenaren en die van de bezoekers van de natuur- en recreatieterreinen.

HUS vs. andere gebruikers:

Het betreft hieronder afspraken, die relatie hebben met andere gebruikers van natuur- en recreatieterreinen, zoals wandelaars, fietsers, ruiters etc.

- HUS medewerkers, honden (middels bedrijfsspenningen en/of halsbanden met telefoonnummer) en vervoersmiddelen zijn voor andere gebruikers te herkennen.
- HUS houden rekening met andere gebruikers bij het uit- en inladen van de honden.
- HUS lijnen de honden het laatste deel van de wandeling zoveel mogelijk aan, om overlast bij terugkeer naar de bus te voorkomen.
- HUS zorgen ervoor dat de honden niet overmatig blaffen.
- HUS minimaliseren tijdens de beoefening van hun bedrijfsactiviteiten overlast voor anderen.
- HUS staan open voor kritiek van andere gebruikers van natuur- en recreatieterreinen.
- HUS zorgen ervoor dat de honden gehoorzamen en geen gevaar vormen voor andere gebruikers.
- HUS zijn tijdens werktijden telefonisch bereikbaar. Op de parkeerplaats is de naam en het telefoonnummer op de bus zichtbaar voor andere gebruikers.

- HUS dragen er zorg voor dat er geen poep van de eigen honden op de paden en/of op de parkeerplaats blijft liggen.

HUS vs. HUS

- HUS behandelen elkaar respectvol.
- HUS lopen alleen in daarvoor overeengekomen losloopgebieden.
- HUS hebben een gedeelde verantwoordelijkheid voor het naleven van deze gedragscode in hun eigen cluster.

HUS vs. terreineigenaren

- HUS informeren actief naar de bijzonderheden van het cluster en houden hiermee rekening in de bedrijfsvoering.
- HUS zorgen ervoor dat er geen jacht op andere dieren plaatsvindt door honden.
- HUS veroorzaken geen schade aan, noch verstoring van flora en fauna.
- HUS ziet er op toe dat de honden geen gaten in terreinen graven.
- HUS dragen bij aan het schoonhouden van de natuur- en recreatieterreinen.
- Eventuele bijzonderheden worden gemeld bij de door de terreineigenaar aangewezen contactpersoon.

Professionaliteit

HUS dienen door middel van een diploma of certificaat, dan wel door middel van aantoonbare ervaring als bedrijf te laten zien dat zij in staat zijn zaken genoemd in de gedragscode uit te voeren. De HUS is bij voorkeur aangesloten bij de brancheorganisatie Dibevo.

Toezicht en handhaving

De HUS zien onderling toe op het naleven van deze gedragscode. Tekortkomingen worden kenbaar gemaakt aan de betreffende HUS. Indien er aanwijzingen zijn dat de gedragscode structureel niet wordt nageleefd, wordt dit kenbaar gemaakt bij de terreineigenaren.

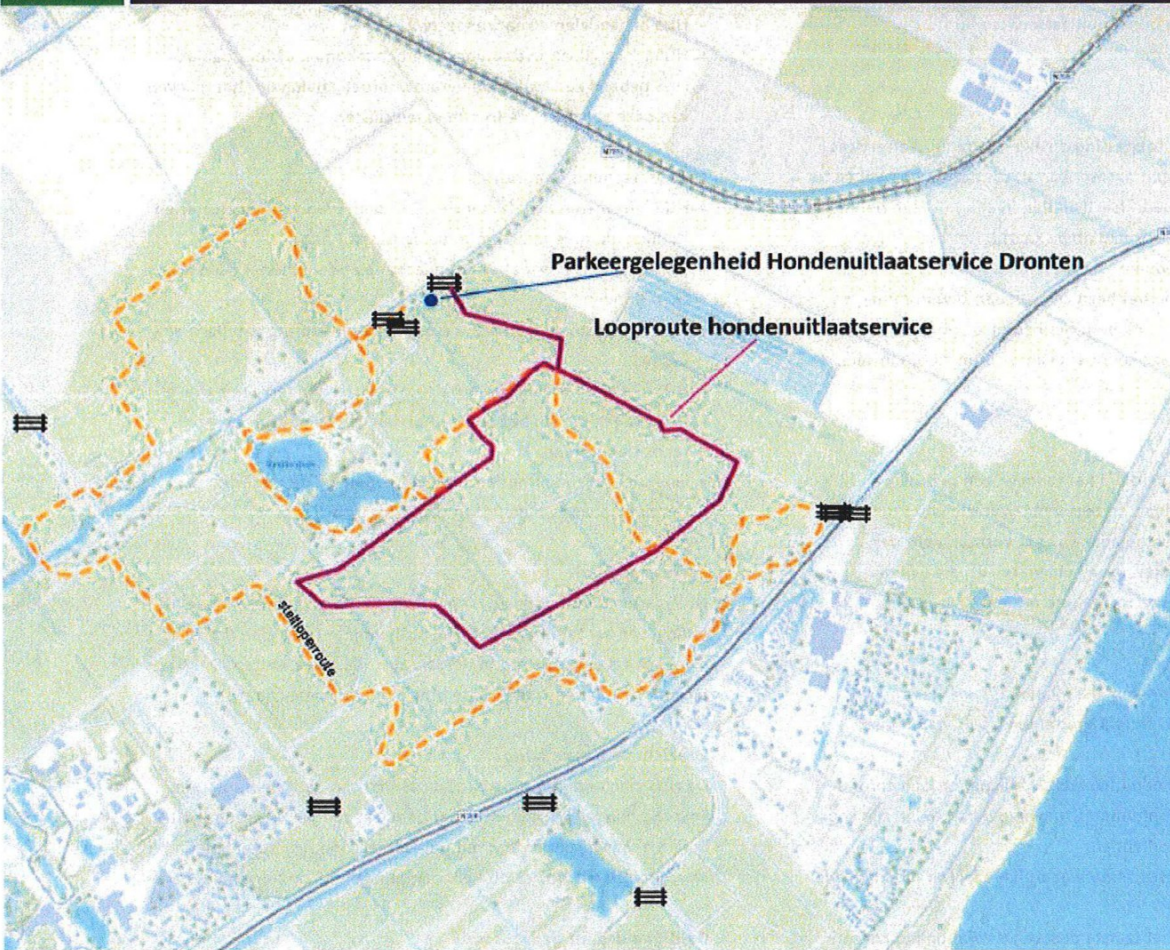
Geldigheidsduur gedragscode

De geldigheidsduur van deze gedragscode wordt vastgesteld op 2 jaar. Elke 2 jaar zal door de betrokken partijen beoordeeld worden of de gedragscode nog actueel is en aansluit bij de huidige toepassing. Staatsbosbeheer beslist over aanpassingen van gedragscodes.

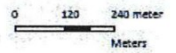

Looproute Hondenuitlaatservice Dronen

Looproute ongeveer 3,5 kilometers

- Legenda**
- Hekken
 - Wandelroutes
 - Blauw
 - Bruin
 - Geel
 - Groen
 - Kinderroute
 - Minder valies
 - Onbekend
 - Oranje
 - Overig
 - Raan
 - Rood
 - Wit
 - Zwart

Schaal:
1:12.000

Datum:
21-03-2023

Auteur:
J

Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend.
© Staatsbosbeheer

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Van: "[REDACTED]"
Verzonden: maandag 14 juli 2025 13:34
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@staatsbosbeheer.nl>
Onderwerp: FW: Vergunning spijk ovk168564 HUS Dronten

17 van 49

Van: [REDACTED], [REDACTED] <[REDACTED]@staatsbosbeheer.nl>
Verzonden: dinsdag 13 mei 2025 10:52
Aan: SBB Registratieanalyse <[REDACTED]@staatsbosbeheer.nl>
Onderwerp: FW: Vergunning spijk

Beste collega,

Zou je even willen kijken naar de rekening die gestuurd is naar [REDACTED], (zie onder)

Ik heb met haar andere afspraken gemaakt waardoor het één en ander elkaar gekruist heeft denk ik. Ik wil de overeenkomst aanpassen naar het huidige gebruik en ik heb met haar afgesproken dat ze de helft van de rekening hoeft te betalen aangezien ze ook maar de helft gebruikt heeft.

Graag hoor ik wat de mogelijkheden zijn,

Met vriendelijke groet

[REDACTED]
Tel: 06-[REDACTED]

Bezoekadres:
Strandgaperweg 4
Biddinghuizen

(ik werk op [REDACTED])

Smallepad 5 | 3811 MG | Amersfoort
postbus 2 | 3800 AA | Amersfoort

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@hondenuitlaatservedronten.nl>
Verzonden: donderdag 1 mei 2025 16:50
Aan: [REDACTED], [REDACTED] <[REDACTED]@staatsbosbeheer.nl>
Onderwerp: Vergunning spijk

Hoi [REDACTED],

Recent heb ik een factuur ontvangen voor de verlenging van de overeenkomst om te wandelen in het spijkbos.

Nu is de factuur alleen weer voor 1 jaar en €1250 exclusief btw. In principe dus gewoon een factuur zoals ik die gewend ben.

Naar mijn weten hadden wij, tijdens ons gesprek, afgesproken dat het gehalveerd zou worden ivm 1x daags in het spijkbos en dat jij dan de factuur zou maken tm december 2026, zodat je meerdere uitlaatservices tegelijk kon mailen met een nieuwe factuur in dezelfde maand.

Misschien is de factuur die ik nu heb ontvangen automatisch gegaan, en komt de goede nog? Maar voor de zekerheid dus deze mail die je hopelijk kunt beantwoorden.

Ook kreeg ik een mail van [redacted] van Woef & Wandel. Met de vraag of ze tot einde zomer mijn 18 van 49
overeenkomst mag wandelen, in overleg met jou goedgekeurd. Ik weet niet zo goed wat hier de bedoeling
van is, maar er lopen natuurlijk al 2 andere meiden onder mijn overeenkomst (met mijn groepjes). Zelf zie ik
het ook niet zitten om mijn overeenkomst (waar ook mijn 'bedrijfsgegevens opstaan) te delen.

Ik hoor het!

Groetjes [redacted] - hondenuitlaatservice Dronten

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

N Art. 5.1 lid 2 sub i

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen

Honden in de terreinen van Staatsbosbeheer

Inhoud

1.	Aanleiding	2
2.	Ervaringen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.	Huidige beheerrichtlijn voor honden bij Staatsbosbeheer	3
	Openstelling voor honden.....	3
	Hondenuitlaatservices.....	4
	Regelgevende borden	4
4.	Onderbouwing huidige beheerrichtlijn voor honden	4
	Hondenuitlaatservices.....	4
	Argumenten voor aanlijnen	6
	Losloopgebieden	6
5.	Gegevens en cijfers onderzoek	7
	Bezoekers met honden in onze terreinen.....	7
	Gebruik van natuurterreinen door (niet)-hondenbezitters.....	8
	Kwetsbaarheid en effecten van recreatie en natuur (Alterra, 2012)	9
	Klachten en Boa registraties : overtredingen met honden in het terrein	10
6.	Richtlijnen honden bij Natuurmonumenten en Provinciale Landschappen	12
7.	Informatie op websites	12
8.	Belangrijkste conclusies	14
9.	Voorstel aanscherping hondenrichtlijn en uitvoering.....	14
	Waar leggen we ons bij neer.....	15
	Zoning: terreininrichting en openstelling	15
	Honden uitlaatservices.....	16
	Hondentrainingen en jachthondentrainingen	16
	Toezicht en handhaving	16
	Kwaliteitsslag van de gegevens over honden in de RV-App.....	17
	Communicatie	17
10.	Samenvatting acties en uitvoering	19

Honden in de terreinen van Staatsbosbeheer

1. Aanleiding

Honden vragen in toenemende mate aandacht van beheerders van natuurterreinen. Dit geldt vooral voor de druk bezochte natuurgebieden in de nabijheid van grotere steden en de gebieden die grenzen aan een dorp en stad. Mogelijke oorzaak is het restrictievere hondenbeleid dat door steeds meer gemeenten wordt ontwikkeld (minder uitlaatzones, aanlijngedod, opruimplicht), waardoor hondenbezitters uitwijken naar terreinen buiten de bebouwde kom, waaronder terreinen van Staatsbosbeheer.

Ongeveer 20% van de huishoudens in Nederland hebben één of meerdere honden; in totaal gaat het om circa 1,5 miljoen honden. Dit aantal honden is de laatste jaren stabiel gebleven.

Boswachters ervaren een toename van de klachten over het gedrag van hondenbezitters in onze terreinen. Ook zien we steeds meer gebruik van onze terreinen door hondenuitlaatservices en trainingen met (jacht)honden wat tot overlast leidt voor andere recreanten.

In de recreatieterreinen van de recreatieschappen waar Staatsbosbeheer sinds 2017 verantwoordelijk is voor beheer en onderhoud, wijkt de beheerrichtlijn voor honden niet wezenlijk af van de huidige beheerrichtlijn van Staatsbosbeheer. In de schapsverordeningen staat overal (behalve bij Zuidwestelijke Delta), dat honden in principe aangelijnd moeten zijn, en dat het schapsbestuur gebieden kan aanwijzen waar honden los mogen of waar ze verboden zijn (strandjes/speelplekken/ligweides). Waar geen schapsverordening is, geldt de APV van de gemeente. Waar wel een schapsverordening is geldt deze boven de APV.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn aanleiding te bekijken of de bestaande landelijk geldende uitgangspunten met betrekking tot honden in onze terreinen moeten worden aangepast en welke acties nodig zijn. In hoofdstuk 10 staat een overzicht van de acties en een planning.

2. Ervaringen

De belangrijkste aanleiding om de huidige beheerrichtlijn voor honden te herijken zijn de problemen die boswachters ervaren met het gebruik van onze terreinen door hondenbezitters. Boswachters realiseren zich dat hondenbezitters de meest trouwe bezoekers van gebieden van Staatsbosbeheer zijn. Zij bezoeken natuurgebieden vaak een of meerdere keren per week of zelfs per dag om meestal een vaste route te lopen met hun hond(en). Tegelijkertijd kunnen de honden ook zorgen voor overlast voor andere recreanten en verstoring van de natuur. Dit tweede punt brengt Staatsbosbeheer elk jaar vooral onder de aandacht bij bezoekers tijdens de broed- en kraamtijd van dieren en (weide)vogels in de periode medio maart – medio augustus.

Gemiddeld 12% van onze bezoekers komt met honden. Bezoekers met honden zijn zeker ook positief voor onze gebieden; honden zorgen ervoor dat mensen naar buiten gaan, het zijn leuke dieren, hondeneigenaren zijn sociaal en betrokken, het zijn de ogen en oren in het gebied. Zo worden

bijvoorbeeld op Facebook opvallende zaken in een terrein gemeld. Hondeneigenaren moeten we zeker niet over één kam scheren. Een beperkt deel zorgt voor overlast en houdt zich niet aan de regels.

Een overzicht van de problemen die honden in onze terreinen met zich meebrengen:

- Boswachters ervaren toenemende problemen met (loslopende) honden en het gedrag van de hondenbezitter: hondenbezitters hebben hun hond vaak niet onder appèl, kunnen honden niet tot rust brengen of vinden springend en bijtend gedrag van een hond normaal 'speelgedrag'.
- Honden jagen dieren op en beschadigen soms de flora door het graven van gaten
- Hondenbezitters weten niet of zijn zich niet bewust van het effect van het gedrag van hun hond op andere recreanten en flora en fauna.
- Bezoekers hebben overlast van hondenpoep en opspringende honden.
- Soms is sprake van claimgedrag van hondenlosloopgebieden: daar moet je dan als bezoeker zonder hond niet komen. Eigenaren van honden onderschatten het effect dat honden belastend kunnen zijn voor het gebied of voor andere gebruikers.
Bezoekers aan onze gebieden ervaren overlast van hondenuitlaatservices (grote groepen honden, honden niet allemaal onder appèl). Het aantal hondenuitlaatservices neemt toe.
- Boswachters ervaren meer vraag naar hondentrainingsmogelijkheden. Bij gebrek aan handhavingscapaciteit worden regels niet meer gehandhaafd en zijn steeds meer hondenlosgebieden ontstaan of worden regels steeds verder los gelaten.
- Ontwikkeling van een terughoudend hondenbeleid bij gemeenten, waardoor de druk in onze terreinen is toegenomen.
- Klachten komen verspreid binnen via de boswachter, de informatielijn of recreatieonderzoek; deze klachten worden niet centraal geregistreerd waardoor een totaal overzicht van het aantal en de aard van de klachten ontbreekt
- Handhavingscapaciteit is niet voldoende om regelmatig in de gebieden te kunnen zijn voor controle op loslopende honden.
- De indruk is dat het steeds meer voorkomt dat bezoekers zonder hond onze terreinen gaan mijden.

3. Huidige beheerlijnen voor honden bij Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer heeft een duidelijk standpunt over honden in de natuur: honden zijn van harte welkom mits aangelijk. Daarnaast proberen we waar mogelijk tegemoet te komen aan de vraag naar hondenlosloopgebieden.

Openstelling voor honden

In het algemeen geldt bij Staatsbosbeheer: honden (en hun baasjes) zijn welkom, mits zij geen overlast veroorzaken voor flora, fauna en voor andere gebruikers. Er worden drie vormen van openstelling/gebruik onderscheiden:

1. *Honden verplicht aan de lijn: het gehele jaar of alleen gedurende bepaalde perioden*
Deze regel geldt in veruit de meeste terreinen van Staatsbosbeheer.
2. *Verboden voor honden: het gehele jaar of alleen gedurende bepaalde perioden*

Dit betreft (delen van) terreinen, waar het (tijdelijk) verboden is met een hond het terrein te betreden. Argumenten hiervoor zijn:

- het verstoren van wild en/of vogels of de eutrofiëring van terreinen of open water. Voorbeelden: eendekooien, aanwezigheid van grondbroeders van de rode lijst
- verstoring van andere bezoekers aan natuurterreinen: zoals opspringen, achterna rennen, en hondenpoep
- de verontrusting van en gevaar voor ingeschaard vee in begrazing gebieden en de daaruit volgende risico's voor bezoekers.

3. Hondenlosloopgebieden

In (delen van) terreinen, waar veel vraag is naar ruimte om honden uit te laten (dichtbij steden, woonwijken) mits het gebruik door niet-hondenbezitters niet wordt gefrustreerd. Het aanwijzen van een aantal hondenlosloopgebieden vergroot de acceptatie van een aanlijngedod in de overige terreinen.

Hondenuitlaatservices

Voor die gebieden waar overlast wordt ervaren van hondenuitlaatservices (hus), zijn landelijk geldende uitgangspunten opgesteld waarin is aangegeven hoe om te gaan met hondenuitlaatservices. Er is een modelgebruiksovereenkomst beschikbaar die kan worden afgesloten waarmee een hus onder voorwaarden toestemming krijgt om van ons terrein gebruik te maken tegen een jaarlijkse vergoeding.

Regelgevende borden

De huidige mogelijkheden voor de gedragsregels voor honden zijn:

Geen toegang:

- Met honden
- Met meer dan 3 honden per begeleider
- Met loslopende honden
- Met loslopende honden van 1 maart tot 1 september
- Met loslopende honden, tenzij anders aangegeven
- Met loslopende honden, uitgezonderd bossen en strand

4. Onderbouwing huidige beheerlijnen voor honden

Hondenuitlaatservices

Omdat het uitlaten van grote aantallen honden in korte tijd schadelijk kan zijn voor aanwezige natuurwaarden en/of overlast kan geven voor recreanten, zijn landelijk geldende uitgangspunten opgesteld waarin is aangegeven hoe om te gaan met hondenuitlaatservices (hussen). Er is een modelgebruiksovereenkomst beschikbaar die kan worden afgesloten met een hus, tegen een jaarlijkse vergoeding.

Om de aanpak in tijd en menskracht binnen de organisatie behapbaar te maken is allereerst gekozen voor die terreinen waar (grote) overlast met hondenuitlaatservices wordt ervaren. In het verleden werden hondenuitlaatservices (hus) aangesproken op basis van het verbod om met meer dan 3 honden

per begeleider een terrein te betreden. Sinds het mogelijk is om op de regelgevende borden op te nemen: *“Voor georganiseerde (commerciële) activiteiten is toestemming nodig van Staatsbosbeheer”*, kunnen hussen op basis van deze regel worden aangesproken en gereguleerd en is het aantal honden niet meer relevant om deze groep gebruikers aan te kunnen spreken.

Hier worden de volgende oplossingsrichtingen voorgesteld:

1. Invoeren dat commerciële activiteiten in het terrein moeten worden gemeld bij de boswachter (aanpassen van de bebording)
2. Op aanvraag en onder voorwaarden ontheffingen met voorwaarden/afspraken afgeven voor individuen/bedrijven die met maximaal tien honden per begeleider gebruik willen maken van (delen) van het terrein. Hiervoor is een modelgebruiksovereenkomst beschikbaar.
3. Voor een gebruiksovereenkomst door hondenuitlaatservices wordt een vergoeding gevraagd (commercieel gebruik).
4. Tijdig ontwikkelen van communicatie om publicitaire risico's zoveel mogelijk te beperken.

Inmiddels zijn er voor diverse gebieden overeenkomsten afgesloten voor hondenuitlaatservices. Bijvoorbeeld in de provincie Utrecht voor alle gebieden van Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap en Recreatie Midden-Nederland. Uniek hierin is dat een deel van de opbrengst van de gebruiksovereenkomsten wordt gebruikt voor het inzetten van extra BOA-capaciteit voor controle op de hondenuitlaatservices. De tarieven die tot nu toe worden gehanteerd voor een gebruiksovereenkomst voor hondenuitlaatservices variëren van €250 tot €1.000 per jaar. De nieuwe gebruiksovereenkomst gaat uit van een vergoeding van maximaal € 1.250, - per jaar.

In het document “Hulp bij hussen” en de modelovereenkomst is meer informatie te vinden over de aanpak van de hussen.

(Jacht)hondentrainingen

Nu er een richtlijn ligt voor gebruiksovereenkomsten met hondenuitlaatservices, komt ook de vraag naar het reguleren van het gebruik van onze terreinen door verenigingen die (jacht)hondentrainingen geven. Op sommige locaties eigenen trainers zich onze terreinen toe om trainingen te geven. Andere gebruikers hebben dan geen mogelijkheden meer het terrein te gebruiken (of worden zelfs weg gestuurd). Hondenuitlaatservices wijzen op dit gebruik en achten het niet meer dan logisch dat voor soortgelijk gebruik ook overeenkomsten en vergoedingen worden gesloten.

Er zijn al praktijkvoorbeelden waar met overeenkomsten wordt gewerkt. In delen van Flevoland kunnen krijgen hondentrainingsorganisaties jaarlijks een overeenkomst afsluiten om bepaalde aangewezen terreinen te mogen gebruiken. De trainers schrijven zich dan via email in op een voor de trainers zichtbare agenda zodat de terreinen verdeeld worden. Achteraf betalen de hondentrainers per jaar voor het aantal keren dat ze van de terreinen gebruik hebben gemaakt. De aanpak wordt in 2019 ook uitgewerkt in de beheereenheid Utrecht-Oost.

Argumenten voor aanlijnen

De meeste verstoring ontstaat als honden niet aangeliend worden uitgelaten. Doordat honden onvoldoende onder appèl staan en gaan zwerven, treedt er verstoring op t.a.v. aanwezige fauna (vogels, wild) en t.a.v. andere bezoekers (vooral gezinnen met kinderen, ruiters, hardlopers en andere honden bezitters).

Met enige regelmaat vinden medewerkers van Staatsbosbeheer doodgebeten dieren waaronder reekalveren. Vogelnesten die enkele keren zijn 'bezocht' door honden worden door de ouders verlaten. En ook zeldzame planten lopen schade op door struinende honden. Zeker in gebieden met kwetsbare natuur, zoals veel van de door het rijk aangewezen Natura2000-gebieden, zal daarom een aanlijngedod moeten (blijven) gelden. In gebieden waar grazers als schapen, paarden of runderen lopen geldt altijd een aanlijngedod.

Daarnaast zien we in gebieden die veel door recreanten worden bezocht dat een goede verstandhouding tussen recreanten en hondenliefhebbers soms enige regulering behoeft. Vooral in terreingedeeltes waar ook veel kinderen komen, zijn we daarom terughoudend met losloopgebieden.

Website Hondenbescherming

Het is belangrijk dat u een ambassadeur bent voor de hond die losloopt. Uw hond gaat dus niet op andere honden en recreanten af, ook niet als hij vriendelijk is. Veel mensen zijn niet gediend van honden, ook niet van vriendelijke honden.

Wanneer uw hond weinig tot geen overlast veroorzaakt in een gebied richting andere recreanten, wild en vee, is de kans groter dat u nog lang van deze wandelplek kan blijven genieten! Aanlijnplicht voor honden en afsluiting van een gebied voor honden is bijna altijd het gevolg van onplezierige ervaringen.

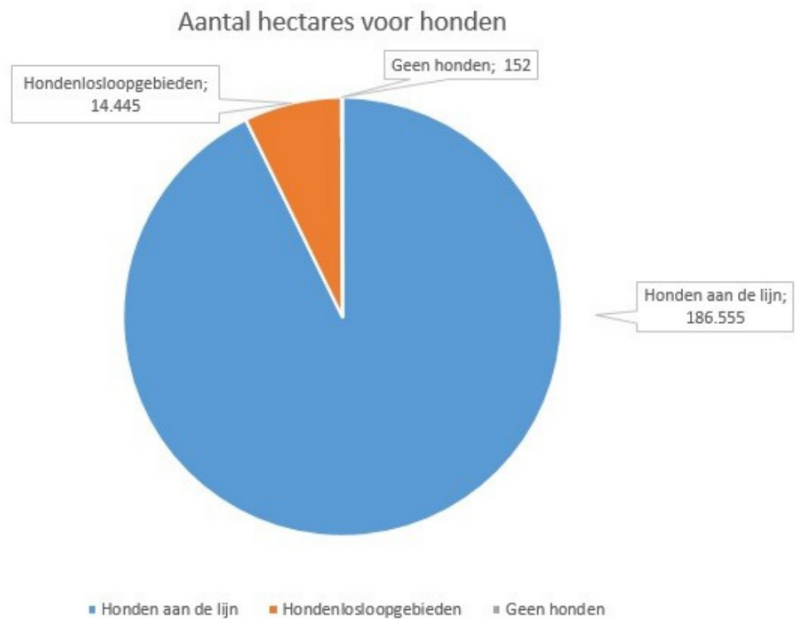
<https://hondenbescherming.nl/ik-heb-een-hond/de-samenleving/>

Losloopgebieden

Staatsbosbeheer heeft ook begrip voor de belangen van honden en hondenbezitters. Wij gaan serieus om met de vraag naar gebieden waar honden wel los mogen lopen. Als er geen zwaarwegende argumenten zijn vanwege de kwaliteit van de natuur of mogelijke hinder voor andere gasten, wijst Staatsbosbeheer gebieden aan waar honden los mogen lopen. Dat zal vooral gebeuren:

- in de buurt van steden waar terreinen lopend te bereiken zijn of dicht bij een parkeervoorziening liggen
- in recreatiegebieden waar andere gebruikers weinig hinder ondervinden van loslopende honden
- en in de kleinere bosgebiedjes in de buurt van dorpen

Uit de inventarisatie via de RV App (juli 2017) volgt dat voor 93% van de terreinen van Staatsbosbeheer geldt dat honden aan de lijn moeten (186.555 ha). Deze inventarisatie is nog niet voor alle gebieden goed bijgewerkt.

5. Gegevens en cijfers onderzoek

Bezoekers met honden in onze terreinen

Uit de NBTC-NIPO bezoekersonderzoeken krijgen we een beeld van de bezoekers die met honden naar onze terreinen komen. Gemiddeld bezoekt **12%** van de recreanten de terreinen van Staatsbosbeheer met een of meerdere honden. Niet alleen het percentage bezoekers dat met een hond naar de gebieden komt geeft een indruk. Vooral de bezoekdichtheid van het aantal unieke bezoekers met honden geeft een goed beeld van de aantallen. Vergelijk bijvoorbeeld het Drents Friese Wold en het Haagse Bos. Nagenoeg alle gebieden met een gemiddeld hoger percentage bezoekers met hond, hebben losloopgebieden.

	Aantal honden losloop gebieden	Hectare honden losloop gebied	% bezoekers dat met een hond naar het gebied komt	totaal aantal unieke bezoekers met hond	Totaal aantal unieke bezoekers	Bezoekdichtheid unieke bezoekers met hond per ha
Drenthe						
Drents Friese Wold	3		18%	84.420	469.000	14
NP Drentse AA	5		19%	65.360	344.000	2
Norg	3		20%	54.800	274.000	137
Utrecht						
Baarnse Bos	geheel	88	25%	62.500	200.000 tot 300.000	710
Bossen Lage Vuursche	bijna geheel	800	10%	65.000	600.000 tot 700.000	71
Landgoed Groeneveld	geheel	175	10%	35.000	300.000 tot 400.000	200
Bossen Austerlitz	geheel	800	10%	65.000	600.000 tot 700.000	81
Bossen Leersumse Veld	1	350	10%	25.000	200.000 tot 300.000	36
Noord-Holland						
Diemberbos	1	100	15%	21.150	141.000	106
Purmerbos	1	150	13%	29.120	224.000	116
Pettermerduinen	1	30	11%	29.920	272.000	170
Zuid-Holland						
Lingebos	1	9	17%	37.910	223.000	64
Oude maas tzv Rotterdam	1 n.b.		17%	35.020	206.000	68
Balij / Bieslandse Bos	1 n.b.		13%	31.850	245.000	54
Bentwoud	2	70	13%	23.140	178.000	32
Haagse Bos	3	40	12%	54.960	458.000	544
Gelderland						
Slangenburg	1	130	21%	29.820	142.000	50
Overasseltse & Hatertse Vennen	1	13	17%	41.480	244.000	80
Zwolse Bos	bijna geheel	417	14%	47.600	340.000	100
Noord-Brabant						
Chaamse Bossen	1	220	43%	86.000	200.000	84
Maashorst	1	25	14%	27.720	198.000	38
Boswachterij Dorst	2	135	13%	36.010	277.000	30
Limburg						
Bunderbos	geen		27%	39.990	148.112	290
NP De Meinweg	geen		21%	41.859	199.328	20
NP De Grootte Peel	geen		12%	43.385	361.542	33

Gebruik van natuurterreinen door (niet)-hondenbezitters

Eind 2014 heeft Alterra in opdracht van Staatsbosbeheer een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van natuurterreinen door (niet)-hondenbezitters.

Ervaren problemen/overlast:

- 51% van de niet-hondenbezitters en 61% van de hondenbezitters ervaart *geen overlast* tijdens bezoek aan een natuurgebied
- 'Van de niet-hondenbezitters ervaart een meerderheid (69%) *incidenteel overlast* van honden
- Belangrijkst ervaren overlast van niet-hondenbezitters
 - hondenpoep (62%)
 - opspringende honden (56%)
 - achtervolgen (33%)

Acties recreanten vanwege overlast

- De meerderheid heeft geen behoefte om een klacht in te dienen (88% van de niet-hondenbezitters)
- 67% laat zich niet beïnvloeden door de aanwezigheid van honden bij de keuze van het natuurgebied
- 39% probeert wel gebieden met honden te mijden (ander gebied, ander tijdstip)

Aanbevelingen van ondervraagden:

- Recreanten zijn minder tolerant naar elkaar; ze twijfelen of voorlichting helpt
- Er moet meer voorlichting komen over het effect van honden op flora en fauna
- Opbrengst hondenbelasting inzetten voor voorzieningen in natuurterreinen
- Hondenbezitters vinden dat overlast van honden niet is toegenomen; niet-hondenbezitters twijfelen daarover

Belangrijkste oplossingsrichtingen

	Honden bezitters	Niet-honden bezitters
Duidelijke gedragsregels hondenbezitters bij toegang gebied	47%	57%
Duidelijke bewegwijzering waar honden los mogen	61%	52%
Poepafvalbakken in natuurgebieden	40%	49%
Duidelijke informatie website wat wel/niet mag voor honden	35%	37%
Honden moeten altijd aangelijnd zijn in natuurgebieden	18%	35%
Hoge boetes uitdelen	11%	26%
Meer toezicht op toegangsregels voor honden	7%	26%
Ruim omheinde uitlaatplaats voor honden bij p-terrein	15%	23%

Kwetsbaarheid en effecten van recreatie en natuur (Alterra, 2012)

- Van alle wandelaars neemt 15% een hond mee tijdens de wandeltocht. Vaak wandelt men dan vanuit huis, maar in 20% van de gevallen komt men met de auto om het dier uit te laten in de natuur.
- De praktijk leert dat veel honden overwegend los lopen, ook bij een eventueel aanlijngedbod.
- Een zekere mate van verstoring van fauna door recreatie treedt vrijwel altijd op, maar hoeft niet per definitie problematisch te zijn. Verstoring treedt vooral op bij vogels en zoogdieren, omdat deze doorgaans een sterker ontwikkeld waarnemingsvermogen hebben dan de andere faunagroepen. Dit betekent dat verstoring bij vogels en zoogdieren al kan optreden als de recreant zich nog op relatief grote afstand bevindt, terwijl dat voor de overige faunagroepen waarschijnlijk om een verstoringafstand van hooguit enkele meters gaat.
- Gewenning treedt in meerdere of mindere mate op bij veel soorten vogels en zoogdieren. Een potentieel gevaar, bijvoorbeeld de mens, wordt na verloop van tijd niet meer met gevaar als gevaar ervaren. Zo kan gewenning aan recreatie optreden, wanneer het gedrag van recreanten voorspelbaar wordt en ongevaarlijk blijkt.
- In gebieden waar recreanten op de paden blijven, blijkt de broedvogeldichtheid en het broedsucces groter dan in gebieden waar recreanten van het pad afgaan, struinen en daarmee een onvoorspelbare route nemen. Dit geldt ook voor het 'struinen' door niet aangelijnde honden.

Klachten en Boa registraties: overtredingen met honden in het terrein

Binnen onze organisatie hebben steeds meer boswachters vragen over hoe om te gaan met hondenproblematiek. Uit het hele land ontvangen we klachten over honden in onze terreinen. We hebben echter geen centrale klachtenregistratie waardoor we geen overzicht hebben van de specifieke klachten en de locaties waar dit zich voordoet.

Uit de analyse van registraties handhaving/BOA 2013 – 2018, is de indruk dat het aantal overtredingen (constateringen, waarschuwingen en processen-verbaal) een aantal jaren gelijk bleef maar vanaf 2017 stijgt. Het gaat om genoteerde overtredingen met loslopende honden waar het niet is toegestaan, een hond bij zich hebben waar het niet is toegestaan en honden die achter andere dieren (wild) aan gaan. De stijging is vooral te zien in de provincies Zuid-Holland, Utrecht, Drenthe en Zeeland. In Zuid-Holland en Zeeland is de toename grotendeels toe te schrijven aan het toevoegen van het areaal van de recreatieschappen in 2017 waardoor de cijfers niet kunnen worden vergeleken met de jaren ervoor. In Drenthe zijn de afgelopen jaren gerichte handhavingsacties uitgevoerd in een aantal specifieke terreinen.

Constateringen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	gem/jr
Groningen	0	9	17	7	17	18	11
Drenthe	212	104	174	210	338	439	246
Friesland	304	200	131	86	109	64	149
Overijssel	113	136	116	197	156	85	134
Gelderland	296	437	333	436	505	491	416
Flevoland	46	73	50	60	98	65	65
Utrecht	82	98	47	137	257	291	152
Noord-Holland	199	206	219	141	232	105	184
Zuid-Holland*	142	69	137	80	324	426	196
Zeeland*	21	29	34	38	119	135	63
Noord-Brabant	59	129	97	136	85	101	101
Limburg	126	212	174	142	135	83	145
Landelijk	1600	1702	1529	1670	2375	2303	1863

Tabel aantal constateringen overtredingen met honden in SBB-terrein

* vanaf 2017 forse toename door toevoeging recreatieschappen aan areaal ZH en Zeeland

Een constatering van een overtreding kan overgaan in een waarschuwing of een proces verbaal. Een waarschuwing houdt in dat de gegevens van de overtreder worden genoteerd maar er geen boete wordt uitgeschreven. Bij een proces-verbaal wordt wel een boete opgelegd. In de volgende tabel is het percentage waarschuwingen en processen-verbaal in Staatsbosbeheerterreinen per provincie weer gegeven. Gemiddeld over de periode 2013-2018 mondt, landelijk gezien, een constatering in 34% van de gevallen uit in een waarschuwing. Over dezelfde periode leidde een constatering gemiddeld in 20% van de gevallen tot een proces-verbaal.

Tussen de provincies onderling is er veel verschil in deze percentages. Zo leidt een constatering van een overtreding in Friesland relatief weinig tot een waarschuwing of boete. In Flevoland en Overijssel mondt een constatering gemiddeld in ongeveer 70% van de gevallen uit in een waarschuwing. In Overijssel

wordt daarnaast in 21% van de gevallen een boete gegeven. In Flevoland gebeurt dat veel minder. In Groningen worden in absolute zin weinig overtredingen genoteerd maar dit leidt de laatste jaren wel vaak tot een proces-verbaal. In 2018 zelfs in bijna alle gevallen. In Gelderland daalt het aantal waarschuwingen (gemiddeld 41%) in de laatste jaren maar stijgt het aantal boetes (gemiddeld 19%).

% waarschuwingen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	gem/jr
Groningen	0%	0%	18%	14%	0%	6%	6%
Drenthe	14%	32%	13%	15%	13%	4%	15%
Friesland	1%	16%	5%	12%	8%	13%	9%
Overijssel	67%	74%	76%	73%	69%	62%	70%
Gelderland	47%	56%	53%	32%	27%	30%	41%
Flevoland	30%	90%	64%	73%	93%	86%	73%
Utrecht	23%	4%	21%	50%	56%	41%	33%
Noord-Holland	8%	6%	16%	21%	17%	24%	15%
Zuid-Holland	63%	13%	47%	41%	49%	32%	41%
Zeeland	52%	45%	50%	32%	27%	22%	38%
Noord-Brabant	47%	28%	52%	25%	33%	24%	35%
Limburg	29%	25%	40%	25%	39%	41%	33%
Landelijk	32%	32%	38%	34%	36%	32%	34%
% proces-verbaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018	gem/jr
Groningen	0%	22%	6%	43%	47%	94%	35%
Drenthe	24%	31%	14%	31%	22%	67%	31%
Friesland	2%	5%	3%	8%	24%	41%	14%
Overijssel	32%	20%	21%	10%	21%	24%	21%
Gelderland	8%	14%	23%	20%	23%	25%	19%
Flevoland	61%	4%	16%	8%	6%	3%	16%
Utrecht	50%	8%	6%	8%	11%	11%	16%
Noord-Holland	23%	26%	20%	19%	15%	6%	18%
Zuid-Holland	13%	23%	15%	24%	27%	19%	20%
Zeeland	14%	17%	9%	47%	39%	36%	27%
Noord-Brabant	31%	22%	7%	13%	15%	22%	18%
Limburg	3%	3%	1%	5%	6%	10%	5%
Landelijk	22%	16%	12%	20%	21%	30%	20%

Tabel percentage waarschuwingen en processen-verbaal van geconstateerde overtredingen met honden in SBB-terrein

6. Richtlijnen honden bij Natuurmonumenten en Provinciale Landschappen

Natuurmonumenten

- In principe overal honden aan de lijn
- Specifieke hondenlosloopgebieden
- Specifieke hondenloslooproutes

Provinciale Landschappen

- Categorieën bij de provinciale landschappen: honden aan de lijn, beperkt toegankelijk en niet-toegankelijke gebieden voor honden.
- Uit een snelle scan lijkt dat alleen bij het Gelders Landschap hondenlosloopgebieden zijn.
- Het Gronings Landschap heeft een proef met hondenlosloopgebieden beëindigd: hondenbezitters hielden zich niet aan de regels en borden werden gesloopt.

7. Informatie over honden op websites

Staatsbosbeheer

Op de website van Staatsbosbeheer is geen algemene informatie te vinden over het wandelen met de hond in de natuurgebieden van Staatsbosbeheer. De zoektermen “honden” en “hondenlosloopgebieden” leveren een lijst op met wandelroutes e.d. deze termen geven geen informatie over wat we van de bezoeker met honden verwachten of waar de bezoeker specifiek terecht kan. Ook bij “Activiteiten” en “Routes” is geen informatie over wandelen met de hond vindbaar. Bij “Routes” is wel de keuze “honden toegestaan” mogelijk.

Recreatieschappen in Zuid-Holland

Informatie over honden in de terreinen van de recreatieschappen is te vinden op de websites van de vier recreatieschappen:

- Recreatieschap Rottemeren www.recreatieschaprottemeren.nl
- Natuur-en Recreatieschap IJsselmonde www.natuurenrecreatieschapijsselmonde.nl
- Recreatieschap Voorne-Putten www.recreatieschapvoorneputten.nl
- Groenalliantie Midden-Holland www.groenalliantiemiddenholland.nl

Anders dan Staatsbosbeheerterreinen wordt in schapsterreinen niet gehandhaafd op basis van privaatrecht (art 461 WvS) maar op basis van publiekrecht. De schappen Rottemeren, Voorne-Putten en IJsselmonde hebben een eigen gebieds- of algemene verordening voor hun terreinen met daarin onder andere regels over honden. Deze verordeningen gaan in deze terreinen boven de daar geldende gemeentelijke APV's. De verordeningen zijn te vinden op de websites van deze schappen onder het kopje “huisregels”. De verordeningen kennen een aanlijn- en opruimplicht en de mogelijkheden tot de aanwijzing van hondenlosloopgebieden en gebieden waar honden niet zijn toegestaan. Op de website

van IJsselmonde is informatie te vinden over de locaties van de hondenlosloopterreinen of waar honden niet zijn toegestaan. In losloopgebieden geldt in principe geen opruimplicht, tenzij het schapsbestuur specifiek een losloopgebied mét opruimplicht heeft aangewezen. In de praktijk blijkt de opruimplicht lastig te handhaven.

Op de website van Staatsbosbeheer is ook informatie te vinden over de schapsterreinen. Welke terreinen wel of niet (tijdelijk) toegankelijk zijn is bij de schapspagina's aangegeven onder het kopje Honden op de pagina Toegankelijkheid. Bij IJsselmonde en Voorne-Putten vind je hier de kaarten met de hondenzonering van alle terreinen. Bij Rottemeren en Groenalliantie Midden-Holland blijft het bij een (korte) opsomming van losloopterreinen en hondenverbodszones zonder nadere kaartaanuiding. Groenalliantie Midden-Holland gaat in 2019 een algemene verordening vaststellen, specifiek voor de regulering van honden. Nu gelden daar nog de plaatselijke APV's.

Natuurmonumenten

Op de website van Natuurmonumenten kom je via "routes" en vervolgens "wandelen met de hond" eerst op een pagina met algemene informatie over honden aan de lijn, jachtinstinct, honden los gevolgd door overzichtskaart en informatie van alle hondenlosloopgebieden. Bij jachtinstinct staat een link waar meer informatie staat onder honden in de natuur van Natuurmonumenten.

Provinciale Landschappen

Bij de provinciale landschappen levert de zoekterm "honden" alleen bij Landschap Overijssel, Landschap Noord-Holland, Utrechts Landschap en het Zeeuws Landschap direct informatie en regels op over honden in de natuurgebieden. Het Utrechts Landschap heeft ook nog een verwijzing naar veel gestelde vragen over honden.

Wandelnet

Het Wandelnet geeft op de website informatie of de hond mee mag bij de LAW's en streekpaden. Op deze site is een link opgenomen naar de losloopgebieden. Deze link komt uit op de website van doggydating.

Doggydating

Deze website geeft een uitgebreid overzicht van de hondenlosloopgebieden naar provincie en naar natuurgebied. Hierop staat óók de hondenlosloopgebieden van Staatsbosbeheer vermeld met informatie over het gebied, kaartje met het losloopgebied, een wandelroute en reviews. Een zeer uitgebreide site. De site heeft per jaar 1 miljoen bezoekers die 4 miljoen pagina's downloaden. De app is 100.000 keer gedownload. Doggydating heeft van alle hondenlosloopsites de meeste "hits" en komt bij zoeken in Google vaak bovenaan. De informatie over losloopgebieden wordt zo accuraat mogelijk weergegeven. Aanpassingen aan de gebieden worden snel doorgevoerd. De eigenaresse van de site heeft veel directe contacten met boswachters van Staatsbosbeheer.

8. Belangrijkste conclusies

- Diverse vraagstukken en problemen ten aanzien van honden in onze terreinen zijn de afgelopen jaren toegenomen.
- De huidige richtlijn voor honden aan de lijn, geen honden en hondenlosloopgebieden is een heel goed uitgangspunt. De veranderingen buiten vragen wel om een aanvulling van de richtlijn, zoals het aantal honden per begeleider en hondenuitlaatservices. De uitvoering van de bestaande richtlijnen is in verschillende gebieden teveel losgelaten.
- De handhavingscapaciteit is op dit moment onvoldoende om een goed toezicht op de hondenrichtlijn uit te kunnen voeren.
- De mogelijkheden voor gedragsregels op de regelgevende A-borden voldoen.
- Tijdens een bezoek aan een natuurgebied ervaart 51% van de niet-hondenbezitters en 61% van de hondenbezitters *geen* overlast.
- Van de niet-hondenbezitters ervaart een meerderheid (69%) *incidenteel* overlast van honden.
- Relatief veel bezoekers (39%) proberen gebieden met honden te mijden door naar andere gebieden te gaan of op een ander tijdstip het gebied te bezoeken.
- Belangrijkst ervaren overlast van niet-hondenbezitters
 - hondenpoep (62%)
 - opspringende honden (56%)
 - honden achtervolgen hardlopers en fietsers (33%)
- Belangrijkste oplossingsrichtingen die zijn aangedragen uit onderzoek naar overlast van honden in natuurgebieden zijn:
 - Duidelijke gedragsregels hondenbezitters bij toegang gebied
 - Duidelijke bewegwijzering waar honden los mogen
 - Poepafvalbakken in natuurgebieden
 - Duidelijke informatie website wat wel/niet mag voor honden
 - Honden moeten altijd aangelijnd zijn in natuurgebieden
- De oplossingsrichting over duidelijke informatie op de website: deze informatie ontbreekt op de website van Staatsbosbeheer.
- De communicatie over de hondenrichtlijn en de bewustwording bij de bezoekers over het gedrag van honden voor fauna en andere bezoekers ontbreekt. Ook de vindbaarheid wat de bezoeker waar kan doen met de hond en de gedragscode ontbreekt.
- Naast de gebruiksovereenkomsten voor hondenuitlaatservices is behoefte om het gebruik van onze terreinen voor (jacht)hondentrainingen te gaan reguleren.
- Het is de onvoorspelbaarheid van het gedrag van de loslopende hond die voor de verstoring zorgt. Bij voorspelbaar gedrag treedt gewinning op bij fauna. Voor faunabescherming is aanlijnen essentieel.

9. Voorstel aanscherping hondenrichtlijn en uitvoering

De huidige hondenrichtlijn van honden aan de lijn, verboden voor honden, hondenlosloopgebieden en hondenuitlaatservices voldoet maar vraagt wel om aanpassing op enkele punten.

Waar leggen we ons bij neer

We realiseren ons dat het bezoek van honden aan onze terreinen nooit overal en altijd volgens de regels zal verlopen. Er zijn veel honden en die worden uitgelaten en los kunnen laten lopen hoort daarbij. Vergelijk het met te hard rijden op de weg; meestal gaat het goed en is er geen controle en soms krijg je een bekeuring. Belangrijk is om alert te reageren op signalen van bezoekers als er overlast is. Veel mensen beleven plezier en gezondheid aan het wandelen met de hond. Voor hondenbezitters zijn honden onderdeel van de natuur. Conflicten zullen er altijd zijn door intensief en divers gebruik van onze terreinen. Veel gaat ook goed waardoor we het onderwerp niet onnodig moeten problematiseren. De handhavingcapaciteit is immers beperkt en deze moeten we efficiënt en goed inzetten.

Zonering: terreininrichting en openstelling

- Handvatten aanreiken voor het realiseren van een goede gebiedszonering voor honden. Niet alleen per gebied (objectniveau), maar ook bovenlokaal en regionaal. Niet alles hoeft in één gebied en hondenlosloopgebieden hoeven niet altijd in de gebieden van Staatsbosbeheer. Het team recreatieadviseurs zal hiervoor het initiatief nemen.
- In vier gebieden een pilot uitvoeren om gebieden aan te wijzen waar honden niet welkom zijn. Dit doen we vanuit de behoefte van niet-hondenbezitters die nu vanwege de aanwezigheid van honden bepaalde gebieden mijden zoals uit het onderzoek van Alterra blijkt. Dus niet vanuit flora of fauna overwegingen. Omdat hondenpoep in de terreinen door veel bezoekers wordt ervaren als overlast, gaan we in één gebied met de grootst ervaren overlast van hondenpoep, als pilot verkennen of het instellen van een opruimplicht van hondenpoep in bepaalde delen van het terrein mogelijk is, bijvoorbeeld op parkeerterreinen en langs gemarkeerde wandelroutes. Dit werken we uit samen met de gemeente. In de schapsverordeningen geldt een opruimplicht in de aanlijnggebieden en soms voor de losloopgebieden. De ervaringen van de recreatieschappen nemen we mee in de pilot. Voor Natura2000 gebieden gelden de afspraken zoals opgenomen in de Natura2000-beheerplannen.

Aandachtspunten bij een goede gebiedszonering voor bezoekers met honden

- Zones voor honden los, honden aan de lijn, verboden, tijdelijk i.v.m. broedseizoen
- Zones waar geen honden zijn toestaan zoals speelplekken en speelbossen, recreatieweiden en zwemplekken
- Wel of niet scheiden van honden met routes voor mountainbikers, ruiters, wandelaar en hardlopers.
- Een logische plek voor hondenlosloopgebieden: als honden uit de auto komen, gaan ze gelijk hun behoefte doen, wel of geen hondenpoepbakken
- Natuurlijke grenzen voor hondenzonering, zoals water, of juist begrenzen met hekken of hagen
- Zijn er aantrekkelijke plekken waar ook iets te bieden is voor hondenbezitters zoals een zwemvijver of hondenspeelplaats
- Plekken voor hondenuitlaatservices en locaties voor (jacht)hondentrainingen

Honden uitlaatservices

- De huidige richtlijnen voor het reguleren van hondenuitlaatservices voldoet maar breiden we gestaag uit naar alle gebieden van Staatsbosbeheer en niet alleen voor de gebieden waar overlast wordt ervaren. Hoe snel dit gaat moet passen binnen de capaciteit van de betreffende beheereenheid. We voorkomen daarmee verplaatsing naar andere gebieden. Maar juist ook vanuit eenduidigheid en rechtsgelijkheid én vanuit het commercieel medegebruik van onze terreinen door de hondenuitlaatservices, is landelijke invoering logisch.
- Uitbreiding van de richtlijn betekent dat bestaande bebording moet worden aangepast: in gebieden waar honden zijn toegestaan geldt maximaal drie honden per begeleider. Voor meer honden per begeleider is ontheffing van de boswachter nodig. Deze aanpassing is uiterlijk in 2023 uitgevoerd.
- In plaats van (of aanvullende aan) de gedragsregel “niet meer dan drie honden per begeleider” kan ook de regel op de A-borden worden toegevoegd “*Voor georganiseerde (commerciële) activiteiten is toestemming nodig van Staatsbosbeheer*”. Hondenuitlaatservices zijn immers commerciële activiteiten. Aan de hand van deze regel kan een overeenkomst met een hondenuitlaatservices worden afgesloten. Bij Traffic zijn stickers met deze tekst verkrijgbaar die op de bestaande A-borden kunnen worden geplakt. Het vervangen van de A-borden enkel vanwege deze toevoeging is hierdoor niet nodig.
- De tarieven voor de overeenkomsten lopen nu landelijk behoorlijk uiteen. De ervaring is dat de voorgestelde tarieven uit de richtlijn te hoog zijn. Aan de hand van de afgesloten overeenkomsten zal een voorstel voor aanpassing van de tarieven, gekoppeld aan dag- en weekdelen worden opgesteld. Hiervoor zal ook nog aan de hand van ervaringen kritisch worden gekeken naar de aantallen groepen en het maximaal aantal honden per hondenuitlaatservice.
- Aan de hand van de ervaringen van de Utrechtse Heuvelrug zal een handleiding worden opgesteld voor het gaan reguleren van de hondenuitlaatservices.
- In 2020 gaan we de richtlijnen voor hondenuitlaatservices evalueren.

Hondentrainingen en jachthondentrainingen

- Aan de hand van de richtlijn voor hondenuitlaatservices zal een richtlijn voor (jacht)hondentrainingen in onze terreinen met een gebruiksovereenkomst en een voorstel voor vergoedingen worden opgesteld. Ook zal daarvoor een handleiding worden opgesteld als handreiking voor de regulering (organisatie aanpak, spreiding, aantal e.d.).

Toezicht en handhaving

- Gestelde regels vragen adequaat toezicht en handhaving. Zeker in gebieden met een relatief hoge vraag naar uitlaatmogelijkheden voor honden kan een zonering alleen worden geëffectueerd als er voldoende toezicht (voldoende BOA-capaciteit) wordt georganiseerd.
- Op dit moment ontbreekt het aan harde cijfers over overlast en schade door gedrag van honden in gebieden van Staatsbosbeheer. Het is wel gewenst inzicht te krijgen in het aantal en de aard van de klachten zodat eventueel te treffen maatregelen gebeurt op basis van feiten. Bekeken moet worden óf en op welke manier dit kan worden opgenomen in het BOA-registratiesysteem.

- Samenwerking met gemeenten, politie en andere terreinbeheerders richten op het delen van het probleem en gezamenlijke verantwoordelijkheid om te zoeken naar bevredigende oplossingen en o.m. een meer effectieve inzet m.b.t. toezicht en handhaving.

Kwaliteitsslag van de gegevens over honden in de RV-App

- Voor een goed overzicht van de huidige hondenrichtlijn, moeten de gegevens van hondenlosloopgebieden én van gebieden die niet toegestaan zijn voor honden goed in de RV-app komen. We hebben dan ook landelijk overzicht hoe de verdeling is over onze terreinen in heel Nederland.

Communicatie

Doel is kennis en bewustwording te bereiken bij de hondenbezitters die hun hond uitlaten in natuurgebieden zodat:

- zij begrijpen welke overlast honden kunnen veroorzaken bij flora, fauna en recreanten
- zij hun honden aanlijnen waar dat moet, onder appel houden waar dat hoort en loslaten waar dat mag
- waarbij we kiezen voor een positieve benadering en uitstralen dat hondenbezitters met hun honden welkom blijven in natuurgebieden van Staatsbosbeheer.
- We gaan de hondenrichtlijn helder communiceren, niet alleen via de website maar ook via andere communicatiekanalen. We ontwikkelen ook een woordvoeringslijn. Voorbeelden zijn ook persberichten bij aanvang broed- en kraamtijd, twitter en weblogs. Interne communicatie: overleggen boswachters publiek en digitalis; aandacht voor aanvullingen richtlijn en acties.
- Op de website van Staatsbosbeheer komt informatie over de hondenrichtlijn, regels en achtergrondinformatie over honden in onze terreinen; goed vindbaar en gekoppeld aan de informatie over waar de hondenlosloopgebieden liggen en gebieden waar honden niet welkom zijn. Zorgen voor makkelijke zoekfunctie in welke gebieden honden welkom zijn en los mogen.
- Het probleem met loslopende honden en hondenpoep is niet alleen het probleem van Staatsbosbeheer. Meerdere partijen (gemeenten, ander terreineigenaren, politie) zijn direct of indirect hierbij betrokken. We gaan in vier gebieden met de meeste klachten de overlast zoveel mogelijk beperken in overleg met gemeenten en andere betrokkenen in de vorm van pilots met voorlichting, gedragsbeïnvloeding, bewustwording en het aanbieden van speciale activiteiten zoals doggydays. Hierin kunnen we bijvoorbeeld ook de mogelijkheid verkennen dat hondenbezitters zelf een hondenspeelplek organiseren en onderhouden.
- Een landelijke communicatiestrategie samen met organisaties als ANWB, landelijke kynologen-organisaties, producent van hondenvoer kan meerwaarde hebben. Hiervoor moeten we eerst de eigen informatie op orde hebben.
- We ontwikkelen de basisinformatie voor een landelijke informatiefolder die de boswachter aan bezoekers met honden kan geven. Hierin staat onder meer uitgelegd waarom honden aan de lijn moeten en waar de hondenlosloopgebieden te vinden zijn. Boswachters publiek kunnen deze aanpassen aan de plaatselijke/regionale informatie.

- Goede voorbeelden met elkaar delen via Digitalis. We zorgen ook dat we goed op de hoogte zijn van goede voorbeelden over “honden” van andere tbo’s en andere organisaties en delen dit met de organisatie.
- De basisinformatie over de hondenrichtlijn is goed vindbaar via het ABC van het team recreatieadviseurs op Digitalis (richtlijnen, overeenkomsten, handleidingen en voorbeelden)
- Er komen op heel veel plekken informatie en klachten binnen. Als pilot op gebiedsniveau klachtenregistratie organiseren. Via de centrale klachtenregistratie beter grip krijgen op de problematiek om daarop alert te kunnen reageren.
- We gaan samenwerken met Doggydating voor de hondenlosloopgebieden van Staatsbosbeheer.

10. Samenvatting acties en uitvoering

Actie	Trekker	Wanneer
Zonering: terreininrichting en openstelling		
Ontwikkelen handvaten voor een goede gebiedszonering	Team recreatieadviseurs	2019/2020
Pilot niet-honden gebieden	Team recreatieadviseurs	2020
Ervaringen opruimplicht in de schapsgebieden inventariseren Pilot opruimplicht hondenpoep	Team recreatieadviseurs	2020
Honden uitlaatservices		
Richtlijnen hondenuitlaatservices aanpassen inclusief tarieven	Team recreatieadviseurs	Gereed (2019)
Aanpassen bebording: 'maximaal drie honden per begeleider' of 'voor georganiseerde (commerciële) activiteiten in de terreinen is toestemming nodig van Staatsbosbeheer' (tijdelijke sticker is beschikbaar)	Boswachters publiek	2018-2023
Handleiding reguleren hondenuitlaatservices	Team recreatieadviseurs	Gereed (2019)
Evaluëren richtlijnen hondenuitlaatservices	Team recreatieadviseurs	2020
Hondentrainingen en jachthondentrainingen		
Ontwikkelen richtlijn voor (jacht)hondentrainingen	Team recreatieadviseurs	2019
Handleiding reguleren (jacht)hondentrainingen	Team recreatieadviseurs	2019
Toezicht en handhaving		
Voldoende BOA-capaciteit	Provinciale hoofden	
Bekijken óf en hoe schade en overlast door honden in het BOA-registratiesysteem kan worden opgenomen	Landelijke BOA coördinator	2019
Samenwerking met gemeenten, politie en andere tbo's voor effectieve inzet toezicht en handhaving	Landelijke BOA coördinator	2019
Kwaliteitsslag van de gegevens over honden in de RV-App		
RV-App actualiseren en bijhouden	Boswachters publiek	2018 e.v.
Communicatie		
Communicatie- en woordvoeringslijn ontwikkelen	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	2019
Ontwikkelen informatie voor website en zorgen dat dit digitaal wordt ontsloten	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	2019
Ontwikkelen voorlichting, gedragsbeïnvloeding, bewustwording en het aanbieden van speciale activiteiten zoals doggydays als pilot in vier gebieden	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	2019-2023

Actie	Trekker	Wanneer
Landelijke communicatiestrategie uitwerken met andere organisaties	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	2019
Ontwikkelen basisinformatie voor landelijke folder	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	Gereed
Goede voorbeelden delen	Team recreatieadviseurs	2019 e.v.
Basisinformatie hondenrichtlijn op ABC recreatie	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	Gereed (doorlopend aanvullen)
Via de centrale klachtenregistratie de klachten over honden goed registreren Als pilot op gebiedsniveau de klachtenregistratie organiseren	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	2019 e.v.
Samenwerking met Doggydating over de hondenlosloopgebieden van Staatsbosbeheer	Communicatieadviseur van het team recreatieadviseurs	2019

Hulp bij het maken van afspraken met hondenuitlaatservices in de terreinen van Staatsbosbeheer

Versie: november 2019

Opsteller:

Inleiding

In deze handleiding tref je een aantal handreikingen en adviezen voor het vastleggen van afspraken met hondenuitlaatservices (hussen) in jouw gebied. Maatwerk per gebied en per regio is uitgangspunt maar we willen als Staatsbosbeheer uiteindelijk zoveel mogelijk naar een eenduidige lijn als het gaat om het verlenen van toestemming aan hussen om gebruik te mogen maken van onze terreinen. Deze handleiding helpt ook bij het invullen van de standaardovereenkomst voor hondenuitlaatservices.

Modelovereenkomst: toestemming of ontheffing

Staatsbosbeheer mag als eigenaar van een gebied toegangsregels vaststellen zodat we de ons wettelijk opgedragen taken (het realiseren van vooral natuur- en recreatiedoelstellingen) zo goed mogelijk kunnen realiseren.

Om die reden hebben we in het verleden de toegangsregel van maximaal 3 honden per bezoeker vastgesteld.

Omdat onze gebieden steeds vaker gebruikt worden door (commerciële) groepen die activiteiten organiseren is er de mogelijkheid om op de bebording op te nemen: “*Voor georganiseerde (commerciële) activiteiten is toestemming nodig van Staatsbosbeheer*”. Op basis hiervan kunnen hussen worden aangesproken en kunnen afspraken met hen worden vastgelegd.

Uitsluitend met professionele hondenuitlaatservices kunnen overeenkomsten worden afgesloten waarin aan die bedrijven onder strenge voorwaarden (vanwege de voornoemde wettelijke taken en doelstellingen) toestemming tot toegang met meerdere honden wordt geven.

Omdat dit op basis van privaatrecht gebeurd is er geen sprake van ontheffingen in bestuursrechtelijke zin zoals op basis van een gemeentelijke APV of Gemeenschappelijke Verordening bij een recreatieschap. Daarom spreek je niet van een ontheffing. Deze term wordt in de praktijk wel vaak ten onrechte gebruikt. Tegen een toestemming kan geen bezwaar worden aangetekend tegen een ontheffing wel. Gebruikers van het gebied kunnen zo op het verkeerde been worden gezet als de term ontheffing wordt gebruikt.

Voor het regelen van de toestemming voor het gebruik is een modelovereenkomst opgesteld die je kan gebruiken voor het vastleggen de afspraken met de hussen.

Omvang en frequentie gebruik terrein

Baken in overleg met de hondenuitlaatservices (hus) het gebied en de terreinen af waar de hus of hussen gebruik van mogen maken en maak afspraken over wanneer en hoe vaak de hussen mogen komen. Uiteraard moet dat een gebied zijn waar honden los mogen (gaan) lopen. Leg dit vast op een kaart die als bijlage bij de overeenkomst wordt gevoegd.

Weeg mee hoe druk het gebied wordt gebruikt door andere gebruikers en wat piekmomenten zijn in het gebruik. Een gebied dat dicht bij een stad of dorp licht wordt frequenter gebruikt door recreanten (met en zonder hond) dan een landelijk gelegen terrein. Zorg voor spreiding in plaats en tijd. Over het algemeen laten hussen alleen door de week hun honden uit en zal er minder vraag zijn naar gebruik in het weekend. Leg vast op welke dagen de hus in het terrein mag zijn. Als er meerdere hussen zijn kan je in overleg bekijken wie op welke dag gebruik wil maken van het gebied en/of op welk dagdeel. Leg vast hoe vaak en in welk dagdeel de hus mag komen. Dat kan bijvoorbeeld één of twee bezoek(en) in de ochtend zijn tussen 10:00 uur en 12:30 uur en één of twee bezoek(en) in de middag tussen 12:30 uur en 15:30 uur. Meestal zijn 2 bezoeken per dag per hus voldoende.

Vergoeding

Voor het commercieel gebruik van het terrein van Staatsbosbeheer door hondenuitlaatservices wordt een vergoeding gevraagd. Daarmee krijgt de hus een exclusief recht om gebruik te maken van het terrein. We vragen een vergoeding voor het dekken van de extra toezicht- en overleguren die met de handhaving en afstemming zijn gemoeid en een eenmalige vergoeding voor de administratiekosten. Voorstel voor de standaardvergoeding per jaar is € 1.250 euro per jaar. Dit bedrag is gebaseerd op een aantal extra uren toezicht per terrein: 0,5 uur/week a € 50, - /uur gedurende 50 weken per jaar. Naast het bedrag wordt een vergoeding gevraagd voor het plaatsen van extra B-borden in het terrein als dat nodig is. Hier wordt eenmalig maximaal € 250, - gevraagd. Dit is gebaseerd op 10 borden a € 25, -.

Uiteraard kunnen deze bedragen naar rato worden verdeeld over hussen als er meerdere hussen van het terrein gebruik gaan maken.

Voor het opstellen of substantieel aanpassen van een overeenkomst wordt standaard € 75, - in rekening gebracht (bron: tarievenlijst van ingebruikgeving grond en gebouwen 2017). Alle vergoedingen zijn excl. 21% BTW.

Vergoeding afgezet tegen inkomsten hus

Een quick scan van websites van hussen leert dat tarieven (eind 2018) voor het uitlaten van een hond variëren van € 9 tot € 11, - (en soms meer) per wandeling. Bij een gemiddeld tarief van € 10, - en 8 wandelingen (dagdelen) per week geldt voor gemiddeld 8 honden per uitlaatrondte een omzet van ca. € 640, - per week. Per jaar (50 weken) op een omzet van: € 32.000, -. In de praktijk worden er vaak meer dan 8 honden uitgelaten per rondte. Als je dit afzet tegen de jaarlijkse vergoeding van € 1.250, - komt dat neer op nog geen 4% van de jaaromzet, € 5, - per dag (Max 5 dagen) of € 0,31 per hond. Zie onderstaande tabel.

Jaarvergoeding hondenuitlaatservice					% jaaromzet HUS
per jaar	per week (50)	per dag (max 5)	per dagdeel (max 2)	per hond (max 8)	€ 32.000
€ 1.250,00	€ 25,00	€ 5,00	€ 2,50	€ 0,31	3,9%
€ 1.000,00	€ 20,00	€ 4,00	€ 2,00	€ 0,25	3,1%
€ 900,00	€ 18,00	€ 3,60	€ 1,80	€ 0,23	2,8%
€ 800,00	€ 16,00	€ 3,20	€ 1,60	€ 0,20	2,5%
€ 750,00	€ 15,00	€ 3,00	€ 1,50	€ 0,19	2,3%
€ 700,00	€ 14,00	€ 2,80	€ 1,40	€ 0,18	2,2%
€ 600,00	€ 12,00	€ 2,40	€ 1,20	€ 0,15	1,9%
€ 500,00	€ 10,00	€ 2,00	€ 1,00	€ 0,13	1,6%
€ 400,00	€ 8,00	€ 1,60	€ 0,80	€ 0,10	1,3%
€ 300,00	€ 6,00	€ 1,20	€ 0,60	€ 0,08	0,9%
€ 200,00	€ 4,00	€ 0,80	€ 0,40	€ 0,05	0,6%
€ 100,00	€ 2,00	€ 0,40	€ 0,20	€ 0,03	0,3%

Certificering, accreditatie en keurmerk

Staatsbosbeheer staat als organisatie voor duurzaamheid en diervriendelijkheid en verwacht dat ook van de gebruikers van haar terreinen. Het advies is om in de toekomst alleen hussen toegang te verlenen tot onze terreinen die in het bezit zijn van dit certificaat of accreditatie van een deskundige onafhankelijke organisatie. Hiermee tonen ze aan professioneel en diervriendelijk te werken. Dit geldt ook voor hussen met wie SBB al eerder een overeenkomst heeft afgesloten. Deze voorwaarde kan pas definitief worden opgenomen als de certificering en accreditatie van hussen breed is uitgerold in de branche. In 2019 zijn hiervoor de eerste stappen gezet. De verwachting is dat op zijn vroegst vanaf 2022 voldoende hussen zijn gecertificeerd of geaccrediteerd. Tot die tijd is het van belang om te vragen naar ervaringen en referenties over de hus. Daarnaast kunnen we hussen vragen om binnen een termijn van 2-3 jaar een certificaat of accreditatie te gaan behalen.

De onafhankelijke brancheorganisatie Dibevo die opkomt voor de belangen van ondernemingen in de huisdierenbranche heeft sinds 2019 een Dierbaar-keurmerk voor hondenuitlaatservices beschikbaar. Op de website www.dibevo.nl/ is meer informatie over het keurmerk te vinden en hoe dat kan worden aangevraagd. Op Digitalis is het document van de Dierbaar-norm te vinden bij het ABC Recreatie. De certificering van hussen die dit gaan aanvragen zal in het voorjaar van 2020 starten. De kosten bedragen € 225, - voor leden van Dibevo en € 275, - voor niet-leden. Het certificaat is 2 jaar geldig. Dibevo gaat in 2020 een samenwerking aan met de Martin Gaus Academie voor de opleidingen van hussen.

De Stichting Platform Professionele Diergedragsdeskundigen (SPPD) biedt een accreditatie aan van hussen. In september 2019 zijn de eerste hussen geaccrediteerd. De SPPD werkt samen met de Tinley Academie. Meer over de accreditatie van hussen bij de SPPD is te vinden op www.sppd.nl.

Maximum aantal honden

Het advies is om een maximum van 10 dieren per hus per uitlaatronde aan te houden. Dit sluit aan bij de normen van de brancheorganisatie Dibevo zoals die ook zijn opgenomen in het Dierbaar-keurmerk (bron: <https://dibevo.nl/>) en in de normen van SPPD.

De Martin Gaus Academie en de Faculteit Diergeneeskunde Utrecht (FDU) hebben Staatsbosbeheer hierin ook geadviseerd.

De Martin Gaus Academie adviseert een maximum van 8 tot 10 honden per begeleider. De FDU adviseert om maximaal 6 dieren aan te houden. Dit aantal vormt een roedel die de gebruiker kan overzien en onder appél kan houden. Er is echter geen of nauwelijks informatie beschikbaar in de wetenschappelijke literatuur, maar de Faculteit Diergeneeskunde baseert dit mede op ervaring van een proefdierfaciliteit voor de voedingsindustrie in Engeland.

Hier hanteert men 6 dieren per begeleider en gaat het om stabiele roedels waar binnen de honden aan elkaar gewend zijn. De taken van de begeleider zijn in dit geval wel veelomvattender dan alleen het uitlaten van de honden. Dit laatste zou er voor kunnen pleiten om iets grotere groepen te hanteren. Groepen van hussen zijn vaak niet stabiel omdat de honden van verschillende eigenaren zijn en de samenstelling van de groep per dag kan verschillen.

In de asielwereld wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen van HSUS (Humane Society of the US). Hier worden normen gehanteerd van 15 minuten verzorging per dier per dag. Dit betekent dat 1 verzorger maximaal 4 dieren kan verzorgen. Deze richtlijnen zijn nauwelijks bruikbaar voor hussen, want dit betreft alleen tijd voor voeren en schoonmaken en geen bezigheden zoals uitlaten. Dit is echter wel de enige officiële richtlijn die er bestaat rondom verplichte tijdbesteding met asioldieren.

Samenvattend adviseert SBB om maximaal 10 honden per hus per uitlaatronde aan te houden in afstemming met de brancheorganisatie. Het advies is om bij bestaande contracten in de komende jaren het aantal dieren per uitlaatronde per hus af te bouwen naar dit getal.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Beheeradvies honden terreinen Staatsbosbeheer

Advies

In het algemeen geldt bij Staatsbosbeheer: honden (en hun baasjes) zijn welkom, mits zij geen overlast veroorzaken voor flora, fauna en voor andere gebruikers. We onderscheiden drie vormen van openstelling/gebruik:

1. *Honden verplicht aan de lijn: het gehele jaar of alleen gedurende bepaalde perioden*

Deze regel geldt in veruit de meeste terreinen van Staatsbosbeheer.

2. *Verboden voor honden: het gehele jaar of alleen gedurende bepaalde perioden*

Dit betreft (delen van) terreinen, waar het (tijdelijk) verboden is met een hond het terrein te betreden. Argumenten hiervoor zijn:

- het verstoren van wild en/of vogels of de eutrofiëring van terreinen of open water. Voorbeelden: eendenkooien, aanwezigheid van grondbroeders van de rode lijst
- verstoring van andere bezoekers aan natuurterreinen: zoals opspringen, achterna rennen, en hondenpoep
- de verontrusting van en gevaar voor ingeschaard vee in begrazing gebieden en de daaruit volgende risico's voor bezoekers.

3. *Hondenlosloopgebieden*

In (delen van) terreinen, waar veel vraag is naar ruimte om honden uit te laten (dichtbij steden, woonwijken) mits het gebruik door niet-hondenbezitters niet wordt gefrustreerd. Het aanwijzen van een aantal hondenlosloopgebieden vergroot de acceptatie van een aanlijngedebod in de overige terreinen.

4. *Hondenuitlaatservices en (Jacht)Hondentrainingen*

Voor Hondenuitlaatservices is een apart beheeradvies beschikbaar (Hulp bij Hussen) en voor (jacht)hondentrainingen wordt een advies opgesteld.

Toelichting

Het hondenbeleid zoals dat al jaren bij Staatsbosbeheer geldt voldoet en blijft gehandhaafd maar vraagt wel om aanvullende activiteiten en acties. We realiseren ons dat het bezoek van honden aan onze terreinen nooit overal en altijd volgens de regels zal verlopen. Er zijn veel honden en die worden uitgelaten en los kunnen laten lopen hoort daarbij. Belangrijk is om alert te reageren op signalen van bezoekers als er overlast is. Conflicten zullen er altijd zijn door intensief en divers gebruik van onze terreinen. Veel gaat ook goed. De handhaving capaciteit is beperkt en deze moeten we efficiënt en goed inzetten.

In 2019 zullen de eerste activiteiten en acties worden opgepakt door het team recreatieadviseurs en de communicatieadviseur van het team. Op het ABC van het portaal Recreatie is steeds de laatste stand van zaken te raadplegen.

Zonering: terreininrichting en openstelling

Het team recreatieadviseurs zal handvaten aanreiken voor het realiseren van een goede gebiedszonering voor honden. Niet alleen per gebied (objectniveau), maar ook bovenlokaal en regionaal. Niet alles hoeft in één gebied en hondenlosloopgebieden hoeven niet altijd in de gebieden van Staatsbosbeheer.

Honden uitlaatservices

De huidige richtlijnen voor het reguleren van hondenuitlaatservices voldoet maar breiden we uit naar alle gebieden van Staatsbosbeheer en niet alleen voor de gebieden waar overlast wordt ervaren. We voorkomen daarmee verplaatsing naar andere gebieden. Maar juist ook vanuit eenduidigheid en rechtsgelijkheid én vanuit het commercieel medegebruik van onze terreinen door de hondenuitlaatservices, is landelijke invoering logisch. Hiervoor zal de bebording moeten worden aangepast en worden nieuwe overeenkomsten en handreikingen opgesteld (zie ook notitie Hulp bij Hussen). Er is een modelovereenkomst beschikbaar.

Hondentrainingen en jachthondentrainingen

Aan de hand van de richtlijn voor hondenuitlaatservices zal een richtlijn voor (jacht)hondentrainingen in onze terreinen met een gebruiksovereenkomst en een voorstel voor vergoedingen worden opgesteld. Ook zal daarvoor een handleiding worden opgesteld als handreiking voor de regulering (organisatie aanpak, spreiding, aantal e.d.).

Communicatie

Doel is kennis en bewustwording te bereiken bij de hondenbezitters zodat:

- Zij begrijpen welke overlast honden kunnen veroorzaken bij flora, fauna en recreanten
- Zij hun honden aanlijnen waar dat moet, onder appèl houden waar dat hoort en loslaten waar dat mag
- Waarbij we kiezen voor een positieve benadering en uitstralen dat hondenbezitters met hun hond welkom blijven

We gaan het hondenbeleid helder communiceren via de website en via andere communicatiekanalen. We ontwikkelen een woordvoeringslijn en een format voor een landelijke informatiefolder en persberichten bij aanvang broed- en kraamtijd. We gaan aan de slag met enkele pilots voor voorlichting, gedragsbeïnvloeding, bewustwording, het aanbieden van speciale activiteiten zoals doggydays en het organiseren van een klachtenregistratie op gebiedsniveau. Goede voorbeelden gaan we met elkaar delen via Digitalis.

Context

Naar aanleiding van veel vragen en ondervonden problemen in diverse gebieden ten aanzien van het gebruik van de terreinen door hondenbezitters, is de huidige

	beheeradvies voor honden geëvalueerd. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing van het beheeradvies. Wel tot een aantal activiteiten en acties met name over heldere communicatie en communicatiemiddelen.
Aandachtspunten	<p>Honden aan de lijn in bepaalde gebieden en bepaalde perioden: overlast voor flora, fauna en andere bezoekers</p> <p>Communicatie en acties rond broed- en kraamtijd</p> <p>Verwijzen naar hondenlosloopgebieden</p> <p>Lijst met “vragen en antwoorden”</p> <p>Informatiefolder voor hondenbezitters</p> <p>Te organiseren activiteiten</p> <p>Bebording op orde</p>
Voorbeelden	
Verwijzingen	Notitie “Honden bij Staatsbosbeheer notitie bij beheeradvies 2019”. Notitie “Hulp bij Hussen”. Model folder. Zie ABC Portaal Recreatie onder “Honden”
Contactgegevens	Kijk op ABC Portaal Recreatie voor de contactgegevens van de recreatieadviseur in de provincie onder Team Recreatie, BOA en Handhaving.
Datum	17-07-2019
Status Tekst vet maken	<p>X Concept</p> <p>O Vastgesteld</p>
<p>Dit adviesdocument is uitsluitend bestemd voor intern gebruik. Het is bedoeld voor het adequaat beantwoorden van vragen van buitenaf. Externe publicatie of verspreiding van deze informatie is alleen toegestaan met toestemming van afdeling Beleven. Voor meer adviesdocumenten van Staatsbosbeheer, kijk op Digitalis onder: <i>Portaal-Beheer-Recreatie</i>. Je komt dan op het ABC; kijk bij <i>Beheeradviezen</i>.</p>	

Hondenuitlaatservice HENK gezien in spijkbremerberg kan ik geen overeenkomst van vinden

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten de reikwijdte van het verzoek